St. Virpsa
6912 S. Rookwell
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

ALp2637
L.arch.

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 ▪ 6116 ST. CLAIR AVENUE ▪ CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Rugsėjis – September 24, 1981 Nr.37
TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Amerikos politika ir Lietuva

Nepripažinimas ir realybė

Vytautas Meškauskas

Pereituose Dirvos numeriuose pasvarstę JAV-Sovietijos santykius ir 'teroro balansą' tarp jų, turime prieiti išvados, kad JAV dėl įvairiausių priežasčių ir toliau ves 'sulaikymo' politiką ir sieks atlydžio, kurį lengviausia surasti išeinant po antrojo Didžojo karo pozicijų. Formaliai, tačiau, JAV niekados nepripažino Baltijos valstybių okupacijos. Taip šių metų vasario mėn. Valstybės Departamento leidinys GIST (a quick reference aid on U.S. Foreign relations) konstatuoja: 'JAV nepripažįsta priverstos ir neteisėtos Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimo į SSSR 1940 metais. Laikydamosios tos nepripažinimo politikos, mes pripažįstame ir tęsiame bendravimą su paskutiniųjų trijų nepriklausomų Baltijos valstybių vyriausybių atstovais. Estijos, Latvijos ir Lietuvos chargéd'affaires JAV-se ir toliau turi diplomatines privilegijas ir imunitetą. Jų paskirtis yra išlaikyti laisvų Estijos, Latvijos ir Lietuvos idealus ...'

'... 1980 m. gruodžio 15 d. Madrido Europos Saugumo ir Bendravimo apžvalginėje konferencijoje JAV delegacijos pirmininko pavaduotojas padarė sekantį pareiškimą apie Helsinkio Baigiamąjį Aktą: 'Negalima nepaminėti vienos atskiro atvejo, išplaukiančio iš 40 metų JAV principinės ir abejų partijų politikos. JAV nepripažįsta nelegalaus Latvijos, Lietuvos ir Estijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą ginkluota jėga. Aš taip pat turiu priminti IV principo (valstybių teritorijų integralumo) nuostatą, kad jokia okupacija ir įsigijimas TERITORIJOS PRIEŠINGAI TARPTAUTINEI TEISEI, NEBUS PRIPAŽINTA LEGALIU. Aš noriu pakartoti mano vyriausybės nuolatinę interpretaciją, kad tas nuostatas yra taikintinas ir Baltijos valstybėms.'

'NEPRIPAŽINIMO VERTĖ': Nuo 1940 m. pakartotinai teko konstatuoti, kad daug Baltijos valstybių gyventojų laiko mūsų nepripažinimo politika priminimu, jog mes jų neužmiršome ir ją laiko ateities vilties simbliu. Jaučiame, kad po Helsinkio Baigiamojo Akto - jam sukėlus visame pasaulyje susidomėjimą žmonių teisėmis - mūsų Baltijos politika pasilieka susijusi ir svarbi visiems JAV politikos interesams.'

'BALTIJOS DIPLOMATINĖS MISIJOS: Baltijos atstovybės JAV-se pasilieka svarbūs simboliai Baltijos tautoms. Mūsų besitęsiąs pripažinimas ir kreditavimas jų diplomatinių atstovų yra viena iš mūsų nepripažinimo politikos manifestacijų, tačiau mes nepripažįstame tų pasiuntinybių egzilinėms vyriausybėms. Tos trys pasiuntinybės yra diplomatinės žinybos, nepriklausomos nuo JAV vyriausybės finansavimo. Jos finansuojamos Estijos, Latvijos ir Lietuvos vyriausybių fondų, užblokuotų JAV-se 1940 metais.'

'POLITIKOS TAIKYMAS: Mūsų nepripažinimo politika pasireiškia įvairiais būdais: Valstybės Sekretorius nepriklausomybės paskelbimo metinių proga sveikina Baltijos tautas per jų charge d'affaires ir Valstybės D-to atstovai dalyvauja jų tautinių švenčių minėjime pasiuntinybėse.'

(Nukelta į 2 psl.)

BRONYS RAILA gavo Clevelando miesto raktą

Rašytoją Bronį Railą, jo žmoną Danetą ir Tėvynės Garsų radijo štabo narius rugsėjo 17 Clevelando miesto rotušėje priėmė meras George Voinovich. Meras jau anksčiau buvo supažindintas su Bronio Railos šimto prakalbų "Vaivos rykštės" knyga ir todėl pokalbyje su rašytoju domėjosi jo kūryba, Laisvės radijo transliacijomis ir jų poveikiu okupuotos Lietuvos žmonėms. George Voinovich pastebėjo ,kad jis susitiksiąs JAV viceprezidentą ir raginsiąs jį, kad JAV vyriausybė spaustų Sovietų Sąjungą pildyti Helsinkio nutarimus.

Poros šimtų metų gobelenais išpuoštame kabinete, meras įteikė Broniui Railai miesto auksinį raktą, o poniai Railienei padovanojo garsaus Clevelando simfonijos orkestro plokštelę.

Įteikdamas B. Railai miesto raktą, meras Voinovich pareiškė, kad jis labai vertina rašytinį ir gyvąjį žodį, kuriuo Bronys Raila apnuogina bolševikinių okupantų melą, o Lietuvos ir išeivijos lietuvius stiprina kūrybingumo ir ištvermės nuotaika bei laisvės viltimi.

Clevelando miesto meras George V. Voinovich rugsėjo 17 d. miesto rotušėje priėmė rašytoją Bronį Railą ir įteikė jam Clevelando miesto raktą, o jo žmonai Danetai Clevelando Simfonijos orkestro plokštelę. Nuotraukoje iš kairės: Bronys Raila, meras George V. Voinovich ir Daneta Railienė. City of Cleveland photographer W. Thomas

Vaivos Rykštės sutiktuvės Clevelande

Aleksas Laikūnas

Kad rengėjai Clevelande į Lietuvių Namus paprastą penktadienio vakarą galėtų su kviesti arti pusantro šimto žmonių, reikalinga dviejų dalykų: geros organizacijos ir labai patrauklios programos. Praėjusį penktadienį netrūko nei vieno, nei kito. Iki vidurnakčio nusitęsusį vakarojimą labai vykusiai suorganizavo Tėvynės garsų radijo programos vedėjas J. Stempužis su savo talkininkais, o programoje patrauklumą sukėlė Clevelande retokas dalykas - tai supažindinimas su rašytojo ir žurnalisto Bronio Railos parašyta ir praėjusiais metais Vilties leidyklos išleista knyga Vaivos rykštė. Vakarojime dalyvavo iš Los Angeles atvykęs knygos autorius su žmona, ir tai gal būt daugiausia prisidėjo prie pobūvio pasisekimo.

J. Stempužis, Vaivos rykštės sutiktuvių vyriausias organizatorius, gausiai susirinkusiems pristatė knygos autorių Bronį Railą. J. Garlos nuotr.

Trumpu įvadu pradėjęs programą, Juozas Stempužis pasveikino iš toli atvykusius viešnią ir svečią. Plačiau ir giliau supažindino su jais taip pat rašytojas ir žurnalistas B. Gaidžiūnas. Jis kalbėjo neilgai, gal gerą pusvalandį, bet suspėjo smulkmeniškai paminėti B. Railos nueitą kelią - nuo gimtojo Rozalino, Panevėžio apskr., per studijas Kauno Vytauto Didžiojo universitete, jų gilinimą Prancūzijoje, neaplenkiant nei Muzikos konservatorijos Kaune, po Antrojo pasaulinio karo per tą pačią Prancūziją atvykus į JAV - ir pastoviam gyvenimui įsikūrus Kalifornijoje. Kalbėtojas ypatingai išryškino didžius autoriaus nuopelnus spaudos darbe, kuriame jis labai aktyviai reiškiasi daugiau kaip 50 metų, per tą laiką išeivijos periodikoje spausdintus straipsnius peržiūrėjęs ie išleidęs atskiromis knygomis, kurių Vaivos rykštė, skirtingiausia iš visų kitų, pagal eilę yra dešimtoji. Vienuoliktoji, kurios rankraštis guli Nidos spaustuvėje Londone, kada nors netolimoje ateityje psieks jos laukiantį skaitytoją.

Bandydamas surasti Broniui Railai vietą iškiliųjų lietuvių publicistų eilėje, B. Gaidžiūnas juos suminėjo pagal gimimo metus šiaip: Vincas Kudirka, Adomas Jakštas, Juozas Tumas-Vaižgantas, Antanas Smetona, Juozas Purickis, Izidorius Tamošaitis, Valentinas Gustainis, Juozas Keliuotis, Juozas Brazaitis, Ignas Skrupskelis, Vincas Rastenis ir Bronys Raila. Kažin ar nebūtų buvę tikslu tą sąrašą kiek pratempti, kad jame dar tilptų bent Vytautas Alantas, Jonas Kardelis ir Bronius Dirmeikis, o pagarba išvardintiesiems gal dėl to ir nesumažėtų. Betgi tai jau vertinimo reikalas.

(Nukelta į 9 psl.)

Bronys Raila pasirašo knygą "Vaivos rykštė". J. Garlos nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Didėja spaudimas sumažinti karinį biudžetą ir tuo pačiu derėtis su sovietais. - Ir sovietų rankos nelaisvos.

Atrodo, kaip baisi likimo ironija. Prezidento Reagano, laisvo ūkio šalininko ir valstybinių įsikišimų priešo, iki šiol buvęs didelis prestižas gali netrukus smarkiai kristi dėl ... ūkinių sluoksnių nepasitikėjimo jo programomis. Tie sluoksniai sveikina Reagano administracijos pravestus biudžeto apkarpymus ir mokesčių sumažinimus, tačiau mano, kad jų nepakaks infliacijos apvaldymui, nors jos sparta paskutiniu laiku gerokai sulėtėjo. Reaganas galvojo suvesti pirmo spalio prasidedančius 1982 fiskalinius metus su 42.5 bilijonų dolerių deficitu, tačiau valstybė už paskolintas sumas deficitui padengti ir ankstyvesnių administracijų skolas turi mokėti tokius aukštus nuošimčius, kurie deficitą gali padidinti iki 60 ar gal net 80 bilijonų dolerių.

Tokios perspektyvos verčia administraciją dairytis naujų išlaidų apkarpymų, arba atsisakyti nuo jau priimtų mokesčių sumažinimų, arba įvesti naujus mokesčius. (Kalbama apie apyvartos ar federalino pardavimo mokesčio įvedimą. Iki šiol tokius mokesčius turi tik atskiros valstijos.)

Prieš sustojant prie tų alternatyvų, dar žodelis apie tą finansinių sluoksnių nepasitikėjimą Reagano programos pasisekimu. Kai užpereitą savaitę buvo pradėta kalbėti apie jų kaltę, bankininkai ir biržos makleriai atsikirto, kad už tai ne jie kalti, bet plačioji visuomenė, kurie skuba skolintis dabar, tikėdamiesi laimėti iš infliacijos. Jei žmonės tikėtų, kad infliacija iš tikro atslūgo ilgesniam laikui, jie nesiskolintų tokiais aukštais nuošimčiais, kurie vien dėl to turėtų kristi. Antra vertus, Reagano programos iki šiol dar neveikė ir jų veikimo pasėkų dar reikės kurį laiką palaukti, tačiau žmonės nekantrauja ir rezultatus nori matyti tuojau.

Naujų mokesčių įvedimas nebūtų populiarus, juo labiau kad Reaganas visą laiką aiškino, kad JIE JAU DABAR PER DIDELI ir kenkia ūkiniam atkutimui. Už tat nelieka nieko kito, kaip vėl dairytis apkarpymų. Kadangi jų specialinėje srityje politkai, laukdami kitų metų rudens rinkimų, neleis, reikia apkirpti išlaidas kariniams reikalams, kam krašte yra nemažas pritarimas nors daugumas ir taip siūlančių sutinka, kad krašto saugumas turi būti pagerintas.

Kaip būdingą pažiūrą galima cituoti New York Times ve damojo nuomonę. Tas toną duodąs laikraštis pasisako už stiprią gynybą, bet 'teisinga' (Strong Defence, Not Wrong Defence). Abejotiną vertę turinčios 200 bilijonų dolerių sumos, numatytos strateginiam apsiginklavimui; MX naujom raketom ir B-1 bombonešiams Paskutinieji pasenusių -52 bombonešių pakeitimui, tačiau kam investuoti po 200 milijonų dolerių į vieną naują lėktuvą, jei jie dar šiame dešimtmetyje pasens ir turės būti pakeisti naujais, radaro nesusekamais 'stealth' lėktuvais ir kai tuo tarpu B-52 naudingumą galima pratęsti, apgink luojant juos 'skraidančiomis bombomis' (cruise missile)?

Kas gi liečia MX raketą, tai dabar atrodo, apsispręsta nestatyti joms 4,600 slėptuvių, tarp kurių būtų vežiojama 200 tų raketų tam, kad sovietai nežinotų jų buvimo vietos vienoje ar kitoje slėptuvėje ir tuo būdu negalėtų pirmu smūgiu sunaikinti. Dabar, sakoma, yra apsispręsta pastatyti tik 1,000 slėptuvių vienam šimtui raketų. Tos raketos su savo slėptuvėmis turėtų prasmės tik patvirtinus SALT II sutartį, pagal kurią buvo suvaržytas sovietų raketų sprogs tamųjų užtaisų skaičius. Tai sutarčiai neveikiant, sovietai galės pasistatyti tiek raketų kiek reikia 4,600 ar daugiau slėptuvių sunaikinimui: JAV turėtų daugiau dėmesio kreipti konvencionalinių karinių pajėgų sustiprinimui, nes MAŽŲ LOKALINIŲ SUSIRĖMIMŲ REIKIA TIKĖTIS DAUGIAU negu strateginių atominių. Tik konvencionalinių jėgų trūkumas gali priversti griebtis atominių, su sunkiai numatomom pasėkom. Todėl N.Y. Times pataria prieš statant MX dar kartą tartis su sovietais.

Žinoma, Reaganui būtų lengviau derėtis su sovietais tu rint kišenėje kongreso nutarimą skirti beveik neribotus bilijonus dolerių visiems kariniams reikalams - konvencionaliniams ir strateginiams. Apkirpus biudžetą sunkiau bus sovietus paveikti.

•••

Laimė, kad ir sovietų rankos nėra laisvo. Gdanske pasibaigęs SOLIDARUMO unijos metinis kongresas parodė, kad Solidarumas ne tik nenori sutikti su ligšioliniais savo laimėjimais, kurie iki šiol neturėjo sau lygių komunistinėje valstybėje, bet reikalauja naujų. Būtent, ragina Lenkijos pavyzdžiu sekti kitų komunistinių valstybių darbininkus ir pačioje Lenkijoje eiti prie tikrai laisvų ir demokratinių rinkimų, o ne balsuoti tik už vyriausybės pasiūlytą kandidatų sąrašą. Į tokį, sovietų akyse 'įžūlų', pasiūlymą sovietai atsakė kariuomenės manevrais Baltijos jūroje ir kaimyninėse teritorijose, jų tarpe ir ok. Lietuvoje, bei masiniais suvarytų darbininkų mitingais, ko iki šiol nebuvo daroma. Konkretūs įvykiai gali apversti aukštyn kojom visus finansinius ir karinius apskaičiavimus, išeinančius iš dabar nusistovėjusios taikos padėties.

Amerikos politika...

(Atkelta iš 1 psl.)

'Kad JAV vyriausybė kalbėtų vienu balsu laikantis nepripažinimo politikos, mes siekiame koordinuoti kituJAV tarnybų laikyseną, k.p. išleidžiant JAV žemėlapius ...

Mes stengiamės palaikyti ryšį su Baltijos tautomis per Amerikos Balsą ir Laisvės radiją jų kalbomis.

Mūsų ambasadorius Maskvoje ir kabineto rango pareigūnai nesilanko Baltijos valstybėse.'

'ĮTAKA Į JAV-SOVIETŲ SANTYKIUS: Kai kuriais atsitikimais JAV santykiauja su Sovietų Sąjunga, kai reikalas sukasi apie JAV piliečių reikalus Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Pavyzdžiui, padedant susijungti šeimoms ... Be to, JAV piliečiai, norintieji atsilankyti Baltijos respublikose, turi gauti sovietų vizas. Tačiau reikalas bendrauti su sovietais specifiniais atsitikimais - mūsų nuomone - nepažeidžia nepripažinimo politikos integralumo.'

Turint galvoje visas aukščiau minėtas sąlygas, toks JAV adminstracijos nusistatymas yra labai kilnus, nors kartais negali nusikratyti įspūdžio, kad jis išplaukia daugiau iš vidaus, kaip užsienio politikos apskaičiavimų. Iš tikro, tačiau, kiekvieno krašto užsienio politika yra susijusi su vidaus politikos sumetimais. Sutinkant su tokia prielaida, reikia sustoti ir prie lietuvių išeivijos Amerikoje įtakos į ją. Apie tai sekančiame Nr.

HOUSE KEEPER COOK

LIVE IN. HEIGHTS RESIDENCE. NICE LINVING QUARTERS. SINGLE GIRL OR COUPLE. NO SMOKING. GOOD SALARY FOR MATURE EXPERIENCE PERSON WITH RECENT REFERENCES.

Call 216-932-7053

(37-39)

Iš kitos pusės

Pinigai nedvokia - nutarė Romos imperatorius, apdėjęs mokesčiais išmatų išvežiotojus. Prisiminiau tą patyrimą skaitydamas rugpiūčio 25 d. 'Draugą'. Jo paskutiniam puslapyje - šalia gausybės pranešimų, kiek kas atsiuntė aukų grąžindamas loterijos bilietų šakneles - buvo ir sekantis skelbimas su autorės fotografija:

Petronėlės Kazlauskienės žiaurių prisiminimų knyga KAI PRISĖDO VELNIAS jau išėjo. 262 psl. Galima gauti ... (seka adresas)

Pavadinimas intriguojantis, tačiau nieko bendro neturi su exorcizmu-velnio išvarymu. Tie 'žiaurūs prisiminimai' yra ok. Lietuvoje išleista knyga apie kai keno vadinamą 'tremties Strazdeliu' - kun. B. Sugintą ir jo sunkų likimą.

Susidomėjau, kada 'Draugas' apsižiūrės ką skelbia. Rugpiūčio 31 d. pasirodė P.S. inicialais pasirašytas vedamasis:

INFORMACIJA PRIES KOMUNISTINĘ PROPAGANDĄ

Po pasivaikščiojimo plačiomis lankomis, pamokymų apie komunistų propagandos žalą šiame krašte - kur tai propagandai, girdi, 'talkina aukštųjų mokyklų smulkūs, o kartais net žymūs, dėstytojai' - ir pasmerkęs 'nesugebančią suprasti' jaunąją kartą, vedamasis pagaliau skliausteliuose paleidžia katę iš maišo:

(Reikia priminti turėtą ir šio dienraščio patirtį. Agentas žino, kad ne redakcija skelbimus tvarko, tai padavė okupanto išleistos šlykščios šmeižtų knygos skelbimą kai redaktoriai jau buvo išėję, nes numatė, kad techniški darbininkai šios apgaulės nesupras.)

Toliau jau be skliaustelių mokinama

Prieš tokią propagandą reikia pastatyti stiprią informacijos tiesos, kuri sugriautų komunistų ir jų agentų melą ... Mes turime komunizmą pulti teisingos informacijos būdais kad net tamsiausi pasaulio žmonės pamatytų jo tikrą veidą.

Labai teisingai, tačiau ieškant tarp visų tų pareiškimų ryšio, galima būtų techniškai išvesti, kad 'tamsiausi pasaulio žmonės' yra to laikraščio skelbimų priėmėjai ir techniški darbininkai. Jei taip, norėčiau juos užstoti. Kuo jie kalti, kad šviesesni redaktoriai jiems, priešingai P.S. reikalavimams, nutylėjo tokios knygos, kurios ištraukos buvo pasirodžiusios okupanto išeiviams siunčiamoje spaudoje, egzistenciją? Tyla, tiesa, dažnai yra geriausia byla, tačiau kartais, kaip šiuo atveju, yra susijusi su nemaža rizika. Kaip ten buvo - reikia bent tikėtis, kad skelbimas buvo bent apmokėtas. Kaip Romos imperatorius sakė ...

PROJECT ENGINEER

Manufacturer of Polan Chain Saws and Weed Eater String Line Trimmers has an immediate need for a project engineer in the Design Group. Applicants should have a proven record of accomplishment in product design and development of two-cycle gasoline powered products. A BS degree in mechanical engineering plus 3-4 years recent experience in design of high volume consumer products will be helpful.

A competitive salary and outstanding fringe benefit program awaits the successful person who fills this position. Send confidential resume to:

V. McConnell

An Equal Opportunity Employer m-f-v-h

Beaird-Poulan/Weed Eater Division

Emerson Electric Co.

5020 Flournoy Lucas Rd.
P.O. Box 9329
Shreveport, Louisisana 71109

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS—157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams $17.00, pusei metų $9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turini ir kalbą redakcija neatsako.

RIMTAI PAŽVELKIME Į LIETUVIŠKŲ KNYGŲ SKAITYMO REIKALĄ

Rudenį mokslo metam prasidedant, gana gausiai pasipila įvairių padejavimų, vis tebekartojant seniai sustabarėjusias aksiomas kad jaunimas mūsų ateitis, kad reikia uoliau remti lituanistines mokyklas, kad būtina stengtis pa dauginti mokinių skaičių, kad visi lietuviukai turi patekti į savas mokyklas, kad švietimo reikalai išeivijoj pirmaeiliai ir t.t. Tie bendrybių kartojimai jau nedaro įspūdžio, regis ir jų kartotojai - pedagogai, bendruomenės vadovai, mokyklų vedėjai - juos taria lyg būtiną pareigą atlikdami. O naujesnių, konkretesnių pasiūlymų, gilesnių pagvaldymų ar apčiuopiamesnių išvadų daryti vengiama. Net iš šalies kartais pasitaikančių patarimų nepaisoma, viskas eina tolyn sena vaga: moksleivių kiekis mažėja, lietuvių kalbos mokėjimo lygis smunka. O dažnas ima sąžinę ramintis-sena tinginių paguoda: visa tai natūralu, svetur nutautimas neišvengiamas, susitaikykim su likimu ir nesijaudinkim. Kai kas net šaltai paskaičiuoja, kiek dar metų liko, iki lietuvybė svetur išmirs. Tai apsileidėlių defetizmas. Iš tiesų mum tik trūksta tikro pasiryžimo dar atlaikyti jaunąją kartą savoj tautoj, trūksta veržlaus noro ta kryptim nuoširdžiai padirbėti, nes patogumuose išlepę netekom idealizmo ir nejėgiam visom išgalėm spirtis prieš tautinę mirtį. O dar didžiuojamės išmintim ir kultūringumu, net meile Lietuvai.

Šiek tiek konkretesnis ir atviriaus įtaigesnis žymaus mūsų pedagogo Prano Razmino straipsnis Drauge - O, kad mokėčiau aš skaityti! Girdi, perdaug dedam pastangų išmokyti lietuviukus šiek-tiek rašyti, o apie įpratimą skaityti mažiau kvaršinamės. Sako: negana būti raštingu, bet reikia mokėti ir mėgti skaityti. 'O kas skaito, tas ir mąsto, t.y. mąstančioji tauta ... Tik per skaitybą ateina visoks gyvenimo pažinimas. Ir mums vertėtų būti ne tiek -rašančioji, kiek skaitančioji tautos dalis'. Esą menka nauda iš tokių, kurie 'mažai skaito, o daug mėgsta rašyti, kitus mokyti, patys nieko neišmokę'.

Ypačiau apie mūsų jaunimą Pr. Razminas taria: 'Nė viena lituanistinė švietimo institucija negali pajėgti perteigti jaunuoliui visų tautos kultūrinių lobių, jei jis pats nebus pamėgęs lietuviškos knygos. Tad ar ne pats didžiausias švietėjų uždavinys nuteikti jaunuolį taip, kd jam lietuviškoji knyga būtų kaip kasdieninė duona. Tik skaitymu ateis savo tautos kultūros pažinimas, o ne rašymu.'

Pr. Razminas nurodo, jog 'lituanistinė mokykla, kuri neparodo didesnio rūpestingumo lietuviškai knygai, nedaug tepatarnauja savo tautos reikalui ... Negadinkime jaunuolių, menkindami jų žodingumą, pateikdami jų skaitybai menkos vertės apysakaičių Jie geresnės lektūros verti. Ne tiek daug verskime rašyti, kiek daug skaityti ... Tik per knygą visapusiškai pažįstam patys save, savo tautą ir jos praeitį, savą kalbą, visą tautos kultūrinį lobyną. Tėvų, mokytojų, paskaitininkų žodžiai dažnai pro vieną ausį įei na, pro kitą išeina'. Dar jis įspėja dėl 'labai menkos vertės knygelių bei laikraštukų, parašytų be talento ir su grubiom kalbos klaidom, kur tėra išpūsti nuotykiai, o apie savo tautos kultūrinį bei istorinį kelią jaunas skaitytojas iš jų nieko nesužino'.

Ir šis nemažo patyrimo pedagogas lituanistas mokslo metų pradžiai teikia tokią pastabą: 'Dar šiais metais rimtai pažvelgti į lietuviškos knygos skaitymo reikalą. Kas iki šiol daroma - nepakankamai daroma'.

• **Inž. Kazimieras Pocius,** gyv. Beverly Shore, Ind., vienas stambiausių Dirvos rėmėjų, įnešęs į Vilties draugiją keletą tūkstančių dolerių, buvęs jos pirmininku 1973-79 m. ir daug pasidarbavęs įsigyjant Dirvos namus, senajam sudegus, dabartinėje Vilties draugijos valdyboje einantis vicepirmininko pareigas. Šiomis dienomis pasitraukė pensijon, sulaukęs 65 metų amžiaus.

Linkime sukaktuvininkui ilgiausių metų.

Nauji metodai, senos idėjos

Aurelija Balašaitienė

Kova už tautų ar pavienių asmenų laisvę yra tokia sena, kaip pati žmonijos istorija. Kiekvienas žmogus gimsta su naturaliu, įgimtu laisvės troškimu. Savosios aplinkos įtakojamas ir brandinamas, jis tą laisvės sąvoką konkretizuoja savo gyvenimo siekiais ir troškimais. Kilus konfliktui tarp troškimų ir aplinkos, tarp laisvės sampratos ir gyvenimo reikalavimų, žmogus yra priverstas kovoti už savo laisvės principus. To siekia individas, už tą kovoja tautos.

Sėkmingai kovai už laisvę yra būtinas idėjinis nusiteikimas - visomis jėgomis, neatsižvelgiant į aukas, bekompromisiniai kovoti. Vilius Tellis, kaip individualaus laisvės kovotojo prototipas, rizikavo savo sūnaus gyvybe aukščiausiam siekiui siekti. Individo jėga, dabartiniame moderniame pasaulyje užimanti reikšmingą vietą, pasireiškia kaip deimantas purve. Mūsų pačių Simas Kudirka, Romas Kalanta, Sadūnaitė ir kiti - tai kovotojai už laisvę bet kuria kaina. o jų pastangos buvo išgirstos ir yra girdimos visame pasaulyje, nors jie yra paskiri individai, savo žygyje be minios užnugario.

Organizuota kova už laisvę, naudojantis pažintimis, prašymais, peticijomis, rezoliucijomis ir reikalavimais politiniuose sluogsniuose, reikalauja daug darbo ir kantrybės, bet neša vaisius. Intensyvi kova už Simo Kudirkos sugrąžinimą, Brazinskų byla, Armonienės atvykimas rodo, kad ir Vytauto Skuodžio išlaisvinimu reikia tikėti. Mūsų veiksniai, kuriuos mes be atodairos kritikuojame, šiuo atžvilgiu dirba be atvangos, naudodami diplomatinius-politinius metodus kurie dabartinėje padėtyje yra patys efektyviausi, nes anapus geležinės uždangos esančių asmenų išlaisvinimo galime atsiekti tik tarptautinio spaudimo būdu. O tą spaudimą padaro ne kas kitas, kaip mūsų gyvenamo krašto politiniai įtakingi asmenys.

Paskutiniuoju metu Amerikos Baltų Laisvės Lyga bando naują metodą - samdyti komercinę viešų santykių profesionalų bendrovę kovai už laisvę. Kaip ir kiekviena nauja priemonė, ji yra bandytina ir jos iš anksto nei užgirti, nei smerkti negalima, gerai neišanalizavus visų tokios bendrovės darbo metodų, rezultatų ir ... honorarų.

Iš spaudoje skelbiamų pokalbių, žinučių ir reportažų dar nėra aišku, ar tokiomis priemonėmis bus atsiekta daugiau, negu mūsų iki šiol pačių dėtomis tradicinėmis pastangomis. Čia visų pirma norėčiau panagrinėti demonstracijų vertę ir rezultatus. Kas dalyvauja demonstracijose ir kas jas stebi? Savaime suprantama, kad didžiąją demonstrantų dalį turi sudaryti ir sudaro suinteresuotoji grupė, t.y. mes patys. Kas į demonstraciją kreipia dėmesį? Praeiviai, priešpiečių išėję tarnautojai, apsipirkinėjančios moterys, spaudos, kartais net televizijos atstovai. Rezultatas: per vakarines žinias matome minią ir komentatoriaus trumpas pastabas. Žinios toliau. Televizijos žinių publikos dalis, už sigerdama alučiu toliau klausosi apie sekantį gaisrą, nužudymą ar futbolo rezultatus. Tai lašelis didžiuliame dienos naujienų baseine. Tuo tarpu Vytautas Skuodis badauja ...

Toliau pastebiu, kad informacija, reklama, pažintys ir patys didieji darbai krenta ant mūsų visuomenininkų pečių. O informacijos paskleidimas, koks jis bebūtų turiningas, liko informacija. Gi šiuo metu, ypatingai Vytauto Skuodžo atveju, mums reikalinga ne informacija, bet akcija-

(Nukelta į 4 psl.)

Pasinaudokite reta proga!

Vilties leidykla iš savo užsilikusių leidinių sudarė ribotą skaičių knygų rinkinių, kurių kiekvieno bendra vertė 58 **dol.**, bet Dirvos skaitytojams parduodama

už 25 dol.

Rinkinyje yra šios knygos:

• **Bronys Raila. VAIVOS RYKŠTĖ.** Šimtas prakalbų į Lietuvą. 1975-1979. Viršelis ir aplankas Algirdo Kurausko. 436 psl. Kaina 10 dol.

• **Dr. Albertas Gerutis. PETRAS KLIMAS.** Valstybininkas, diplomatas, istorikas, kankinys. 312 psl. Kaina 10 dol.

• **Petronėlė Orintaitė. ERELIŲ KUORAI.** Istorinis romanas. Viršelis ir iliustracijos Marijos Žymantienės. 384 psl. Kaina 8 dol.

• **R. Spalis. MERGAITĖ IŠ GETO.** Romanas. 364 psl. Kaina 5 dol.

• **R. Spalis. ŠIRDIS IŠ GRANITO.** Romanas. 380 psl. Kaina 10 dol.

• **Emilija Čekienė. KAD JI BŪTŲ GYVA.** Publicistika. Aplankas ir iliustracijos Pauliaus Jurkaus. 420 psl. Kaina 5 dol.

• **LAISVĖS KOVŲ DAINOS.** Redagavo Jonas Aistis. Iliustracijos Vytauto Raulinaičio. Kietais viršeliais. 344 psl. Kaina 10 dol.

Visos šios knygos įskaitant ir persiuntimo išlaidas, gaunamos už 25 dol.

Paskubėkite įsigyti, nes yra tik ribotas skaičius rinkinių.

——————— IŠKIRPTI ———————

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103-0206

Siunčiu 25 dol. ir prašau išsiųsti man paminėtų knygų rinkinį.

Pavardė ir vardas .....

.....

Adresas .....

.....

ALGIRDĄ NASVYTĮ PRISIMENANT (8)

'Ašaros' ir išradimai

Vytautas Meškauskas

Ne pyragai laukė ir Vokietijoje, Repatriantai, kurių pasirodė keturis kartus daugiau negu buvo laukiama, buvo laikomi uždarose stovyklose SS priežiūroje. Jie visi turėjo pereiti per tąm tikrą komisiją, kuri juos skirstė į dvi rūšis O ir A. Pirmieji buvo laikomi gera medžiaga kolonizuoti Rytus (bestimmt fuer Osten), antrieji patys turėjo suvokietieti senoje Vokietijoje (bestimmt fuer Altreich). Kai kuriems iš A grupės buvo duodamos pilietybės, bet daugumai ne. Tai priklausė nuo rūšiuojančios komisijos nuožiūros ir nuotaikos, fizinio stovio ir pan. Atsisakyti nuo teikiamo statuso, ypač dar karui neprasidėjus, nebuvo lengva. Juo labiau, kad nekoks likimas laukė ir paprastų pabėgėlių su vokietybe niekuo nedėtų. Vokiečiai Lietuvą buvo numatę kolonizuoti, todėl kas sykį pabėgo, tegul jau negrįžta. Jaunutis net į kalėjimą pakliūvo, kol vokiečiai neįsitikino, kad jis ne šnipas. Algirdui buvo lengviau, nes jis Berlyne studijavo, buvo geriau susipažinęs su vokiečių santvarka, turėjo pažinčių.

Kaip visa Nasvyčių šeimos istorija rodo, jie visados ieškojo ir rasdavo išeitį. Trumpai tariant, Algirdas su Jaunučiu palyginti greitai po karo atsirado Lietuvoje ir pradėjo šeimininkauti Barbaripolyje. Kiek vėliau ne visai legaliai atsirado ir Steponas. Laikui bėgant jis sugebėjo atsigabenti savo žmoną ir anūkę: Algirdo žmona Beata buvo sovietų per pirmą trėmimą išvežta į Sibirą. Po Stalino mirties grįžusi, ji netrukus Kaune mirė.

Po poros metų vėl prisiėjo ta pačia kryptimi iš Lietuvos bėgti . . .

Naują emigraciją Algirdas panaudojo gauti inžinierijos daktaro laipsnį Hanoverio Aukštoje Technikos Mokykloje. Į JAV-bes jis atvyko 1950 metais. Clevelande jis pradėjo dirbti Thompson-Ramo–Wooldrige Comp. Ten jis išsidirbo tarptautiniai pripažinto eksperto vardą transmisijų srityje (geared mechanisms and traction drive technology). Tada pradėjom dažniau Chicagoje susitikti, jam besirūpinančia savo išradimų patentais ir tuo reikalu tariantis su patentų advokatais.

★

Vieną dieną jis man skambina, kad iš Sibiro Chruščiovas išleido Barborą Armonienę ir ragino parašyti jos istoriją. Na, knygai aš neturiu kantrybės, o be to gyvenu ne Clevelande. Tat patariau jam pačiam parašyti, pacituodamas 18 amž. poetą Thomas Gray: "Kiekvienas kvailys gali parašyti vertingą knygą, jei teisingai atpasakos, ką girdėjo ir matė." Rašyme Algirdas nebuvo naujokas. Jis redagavo "Technika ir ūkis" žurnalą. Buvo rašęs straipsnius ir kitur savo specialybės ir komunizmo klausimais.

Nežinau, ar jis dar su kuo nors tarėsi, bet kaip ten buvo — apsisprendė pats bandyti. Apklausinėjo Armonienę, o po kiekvienos sesijos su ja, padiktuodavo savo sekretorei angliškai, papildydamas kai kuriom savo informacijom, kad skaitytojui būtų lengviau susigaudyti. Po šešių savaičių knyga buvo pabaigta ir jis atsiuntė man paskaityti, teiraudamasis ir mano sūnaus nuomonės, kaip ji gali atrodyti Amerikos skaitančiai publikai. Mano sūnus kiek kibo prie kalbos, ji per paprasta, knygai gal reikėtų kiek daugiau rafinuotos. Algirdas tačiau manė, kad toks stilius atrodo tokiu pat stilium parašyta knyga "The Egg and I".

Kapitalistinėje sistemoje parašyti knygą ne sunku, daug sunkiau surasti jai leidėją. Jį reikia įtikinti, kad jam iš to bus pelno. Tam reikalui patarnauja įvairios agentūros, kurios, jei žinomos ir vertinančios savo vardą, pirmiausia perkošia ir įvertina pasiūlytą medžiagą. Algirdas nenorėjo tuo keliu eiti. Jis pats nuvažiavo pas milijoninio tiražo žurnalo LIFE vyr. redaktorių į New Yorką. Prie jo prieiti nebuvo lengva. Jis tačiau nenusileido, išsiprašė priimamas ir jo ilgesnių diskusijų įtikino savo medžiagos įdomumu, tai esanti sovietinės sistemos ABC. Taip LIFE pasirodė 'Palik savo ašaras Maskvoje' knygos ištrauka. Sykį LIFE sutiko spausdinti, nebuvo sunku rasti ir leidėją pačiai knygai.

Po 20 metų Barbora Armonienė, DRAUGE kalbėdama su Daumantu Čibu, aiškino:

"Kai aš pasakojau, o inž. Algirdas Nasvytis užrašinėjo, daug kartų jam priminiau kad ineko nešvelnintų ir nieko nebaisintų. Galiu tvirtinti, kad jis labai sąžiningai ir be tendencijos viską surašė."

Vėliau tačiau ji pridurė:

"Kai pasakojau, Algirdas Nasvytis mane vis stabdė, patarė trumpinti. Kitaip, sako, prirašysime 4-5 knygas . . . Mano knyga išėjo svetimom kalbom. Gaila, dabar mes turime tiek daug angliškai mokančių, o neatsiranda, kad išverstų kitas knygas (apie Sibirą) į anglų kalbą."

Su Algirdu išėjo taip, kad angliškai Armonienės 'ašarų' pasirodė keturios laidos, ji buvo išversta į vokiečių, ispanų ir portugalų . . . ir lietuvių kalbas, ne tik nepridėjus jokių visuomeninių Jėšų, bet dar gauta Armonienės honoraro dalis, kaip ji sako DRAUGE, apmokėjo jos sūnaus Jonuko mokslą universitete.

Žinoma, tada Armonienės istorija buvo dar šviežia. Dabar apie Sibirą prirašyta jau labai daug knygų, kai kurios jų turi ir literatūrinės vertės. Algirdas tokio tikslo neturėjo, jis norėjo atvaizduoti sovietinę sistemą, tiems, kurie jos visai nepažinojo. Tikslą jis pasiekė, bet, žinoma namuose pranašu nebūsi. Viešų pagyrimų jis mažai susilaukė.

Panašiai jam nesisekė ir Bendruomenėje, į kurios idėją jis tikėjo. Kad joje jis iškiltų, jis pirmiausia turėjo priklausyti daugumos partijai . . .

★

Negaliu nutylėti ir jo profesinių pasisiekimų, kurių dėka jis galėjo patogiai, bet toli gražu ne labai prabangiai gyventi. Kaip minėjau, jis dirbo transmisijų srityje. Transmisijos tikslas yra perduoti jėgą iš jos šaltinio (motoro), ten kur ji reikalinga (pvz. ratams sukti). Jėgos perdavimas dažnai susitinka su įvairiomis kliūtimis, pvz. automobiliui sustojus jo motoras vis tiek veikia eikvodamas energiją. Kaip to išvengti yra užpatentuota šimtai tūkstančių išradimų. Pvz. galima būtų išnaudoti smagiaratį, kurį motoras suktų, kai autovežimis sustoja ir gauta inercija padėtų autovežimiui vėl greitėti. Smagiaratis, ne Algirdo išradimas, bet jis sėkmingai ieškojo būdo tą idėją praktiškai panaudoti. Grynai jau jo išradimas yra visai nauja transmisija (multiroller traction drive) — "Nasvytrack". Viso jis turėjo 10 patentų.

Čia galima paklausti, kur tie jo išradimai, jei mes jų nematome praktikoje. Atsakymas čia toks pat, kaip ir su Armonienės knygą. Ją lengva parašyti, bet sunku parduoti. Ilgą laiką transmisijų patobulinimu nebuvo per daug domimasi, nes energija buvo labai pigi. Didelei įmonei sunku įkalbėti naują išradimą, jei tai reikalauja pakeisti visą konstrukciją bei didelių naujų investicijų. Gali daug uždirbti sugalvodamas kaip eliminuoti kokį sraigtą iš dabar esamų mašinų. Jei tuo sutaupysi pvz. vieną dolerį vieno automobilio gamyboje, tai padauginus iš metinės produkcijos, jau gausi 10 mil. dolerių.

Naujiems išradimams horizontai praplatėjo, kai atsirado erdvių tyrinėjimo institucija NASA. Ji duoda užsakymus nesiskaitydama su jų greitu praktišku panaudojimu ir iki tam tikro laipsnio net lėšomis. 1969 metais Algirdas įsteigė savo nuosavą firmą Transmission Research Inc., kuri gaudavo užsakymus spręsti kai kurias mechaniškas problemas NASAI. Jis taip pat būdavo kviečiamas skaityti paskaitų dinamikos ir vibracijose temomis Cleveland State ir Case Western reserve universitetuose. Algirdas, žinoma, ir toliau dalyvavo visuomeninėje ir ypatingai sportinėje veikloje. Lošė šachmatais ir stalo tenisą. Savo antrąją žmoną, vokietę, jis išmokino kalbėti ir skaityti lietuviškai. Gražiai lietuviškai kalba ir 3 jų vaikai.

★

Mirusiems paprastai linkima ramybės. Gyvas būdamas Algirdas jos neieškojo ir neturėjo. Savo energija ir sumanumu jis liko savo tautai, kurią taip mylėjo, pavyzdžiu. Stačiai nesinori patikėti, kad jau būtų viskas baigta. Gal ir Anapus yra vietos naujiems išradimams?

Nauji metodai...

(Atkelta iš 3 psl.)

veiksmas. Iš žinių spaudoje neteko susidaryti vaizdo, kad toji viešųjų reikalų firma būtų ką nors naujo atlikusi, kas dar nebuvo padaryta mūsų pačių. 'Draugo' rugsėjo 4 d. laidoje, pokalbyje su Hannaford firmos atstove Leslie Dutton, jai pačiai pareiškus, kad 'lietuvių Bendruomenė jau vedė rezoliucijų akciją Senate ir Atstovų Rūmuose, jos firmai beliko 'informuoti' Washingtono spaudą ir radijo bei televizijos stotis ir suorganizuoti pusryčius žurnalistams.

Niekur nebuvo pažymėta, koks buvo sumokėtas honoraras ir kaip buvo surinktos lėšos Prisimename dar labai ryškiai Simo Kudirkos dramą - nuskambėjo po visą pasaulį be specialistų pagalbos ir be honoraro. Todėl kyla noras klausti iniciatorius, ar iš tikro toks metodas nėra nuostolingas, atsižvelgiant į tai, kad mūsų visuomenė yra pratusi nesigailėti lėšų jokiam reikalui, kuris yra grindžiamas idealistiniais pagrindais? Tačiau vargu galima bus mūsų vidutiniąją ir vyresniąją kartą įtikinti, kad mūsų kalinių laisvinimo reikalą gali išspręsti komercinė bendrovė. Savaime suprantama, kad jokios pagalbos nereikia kratytis, tačiau ji priimtina tik tada, kada jos kaina proporcinga rezultatam ar bent prilygsta toms išlaidoms, kurias pateisina mūsų visuomenininkai.

Girtina, kad mūsų jaunoji karta laisvinimo reikalais sielojasi ir rūpinasi. Tačiau ir jai svarbu neatitrūkti nuo savojo kamieno psichologiniai. Mūsų tautoje yra gyvai įaugusi tradicinė kovos už laisvę sąvoka, ir sunku bus įtikinti, kad už mūsų interesus ir mūsų kančias, ir mūsų siekius gali sėkmingai kovoti komercinė įstaiga. Šalia honoraro, informacijos ir demostracijų organizavimo dar reikia begalinės meilės, idealizmo ir tikėjimo savo reikalo teisingumu ir, kas svarbiausia, nesigailėjimo savo pačių jėgų ir pasiaukojimo. Gi tam pavyzdžių galime semtis iš bet kurio mūsų tautos gyvenimo laikotarpio - laisvėje, priespaudoje, tremtyje ar emigracijoje.

WANTED 1ST CLASS SKILLED
HELIARC WELDERS
Must be able to weld .025 to .035 aluminum. Good starting salary. Steady work & complete benefit package. Experienced welders bring hood for test.
APPLY CALL OR WRITE
SPINKS INC.
P. O. BOX 11099
FT. WORTH, TEXAS 76109
817-293-2140
(36-37)

TAUPYKITE DABAR
Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7¾% — 6 metų su $1,000, minimum.
7½% — 4 metų su $1,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su $1,000, minimum.
6½% — 1 metu su $1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitom įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO $40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330
Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.
Juozas Gribauskas, vedėjas

ZEFIRANTĖS

AGNĖ LUKŠYTĖ

(6) Dirvos 1981 m. konkurse premijuota novelė

— Kokią nuomonę galėčiau pareikšti?

— O... apie mano būdą. Aš jums papasakojau apie tris vyrus, kuriuos atstūmiau, nes mano meilė jiems dingo. Aš tiesiog bijau dėl savęs ir dėl Dono. O kas atsitiks, jei aš Dono nebemyliu?

— Nemanau, kad taip atsitiks. Vyrai, kuriuos jus atstūmėt, tikriausiai, nebuvo verti jūsų meilės, bet Donas yra šaunus vyras.

Benigna pradėjo linksmai juoktis.

— Ačiū, kad stengiatės mane nuraminti.

— Nuoširdžiai sakau. Esu jau viduramžė moteris ir, iš patyrimo gyvenime žinau, kad situacijose, kuriose nėra jokios abejonės, kažkas netikėto atsitinka. Tačiau abejojant ir blaškantis lyg kokia aukštesnė jėga sutvarko taip, kad viskas išsisprendžia pagal norus.

Atsisveikindama su Benigna padėkojau jai už tokį įdomų pasakojimą. Palinkėjau jai laimės ateities gyvenime.

— Jei jūs dar nebūsit išvykus, ateinantį savaitgalį aplankysiu su Celina.

— Jei aš dar nebūsiu išvykus. Priklausys nuo Dono.

Atsisveikindamos mudvi išsibučiavom. Paėjus gatve tolyn atsisukau. Benigna stovėjo kieme, prie vartelių, žydinčių zefirančių fone, kuris švytėjo nuotakos drabužio baltumu.

— — — — — — — — — — — —

Cėlė, grįžus iš Brisbanės labai domėjosi Benignos teta, gyvenančia Adelaidėje, nes ji turi Cėlės giminės dokumentą su herbais ir pundą laiškų.

Savaitgalyje mudvi su Cėle nuėjom pas Benigną. Pabeldus duris atidarė nepažįstama moteris. Jos veido bruožai aiškiai rodė, kad ji prancūzė. Man pasakius savo vardą ir pavardę, ji pasisakė esanti Monikė. Man tapo aišku, kad ji Benignos pusseserė. Ji tuojau mudvi su Cėle pakvietė į vidų ir pradėjo vaišinti. Padavė man Benignos laiškelį: ant voko buvo užrašytas mano vardas ir pavardė. Išėmus lapelį popierio perskaičiau: "Psichė su Kupidu labai laimingi. Į Sydnėjų atskris ant Zefyro sparnų zefirantėms žydint."

— Panelė Benigna man sakė jūsų vardą, taigi žinau, kad jūs esat jos pusseserė. Mano draugė Celina yra jūsų giminė.

Toliau besiaiškinant giminystę paaiškėjo, kad Cėlė Monikei nėra giminė, nes Monikės ir Benignos motinos yra seserys. Cėlė yra giminė Benignai iš jos tėvo pusės. Tačiau Monikė žinojo, kad į Malverno gatvę naujai atsikėlusi gyventoja yra labai panaši į Benignos tetą, gyvenančią Adelaidėje. Monikė, Cėlės paprašyta, užrašė Benignos tetos adresą Adelaidėje. Man, žinoma, buvo įdomiausia ką nors sužinoti apie Benigną.

— Iš panelės Benignos laiško suprantu, kad ji su savo sužadėtiniu išvyko iš Sydnėjaus ir grįš tik už metų, — pasakiau Monikei.

— Ach, pagaliau atsirado tas jos Donas. Taip, jie žadėjo aplankyti Sydnėjų maždaug už metų. Tokios laimingos Benijės neteko matyti. Tik apsisuks ir bučiuoja tą savo Doną.

— Aš labai džiaugiuos, kad jos sužadėtinis grįžo. Matot, panelė Benigna man šį bei tą papasakojo apie save ir Doną.

— Aš buvau tikra, kad Benijės liks senmergė. Bandžiau ją supažindinti su įvairiais vyrais, bet ji atkakliai laikėsi vienumos. Vis dūsavo ir laukė to savo Dono. Na, jis nieko sau vyrukas. Pradžioje nuomavo kambarį pas mane, bet vėliau jį perleidau Benijės ir tetai. Benijės taip įsimylėjo į Doną... Teta mums vis guodėsi, kad ta meilė prie nieko gera nevedanti, nes Donas neaiškus tipelis. Niekur nedirba, o pinigų turi. Dabar teta nustebs.

— O kaip jis dabar atrodo? — paklausiau smalsumo vedama.

— Neblogai. Grįžo beveik toks pat kaip ir prieš išvykstant.

— Ar jie ves Anglijoje?

— Ne. Pasimatę su Benijės artimaisiais skris į Jungtines Valstybes, nes ten gyvena jo tėvai, brolis ir dvi sesės. Ten jo ir darbovietė, o taip pat visi draugai.

Iš Monikės kalbos supratau, kad Benijės jai mažai ką pasakojo. Nuduodama, kad nieko nežinau apie Doną, paklausiau:

— Įdomu kokį darbą Jungtinėse Valstybėse Donas dirba.

— Tiksliai nežinau. Jis, rodos, kažkoks slaptosios policijos pareigūnas. Benijės mažai mums pasakojo apie jį nors aiškiai viską žinojo. Teta įtarė, kad Donas šnipas. Na, dabar ji maloniai nustebs, nes teta netikėjo, kad iš Benijės meilės Donui kas nors gero išeis.

Kai Monikė minutėlei išėjo į virtuvę, Cėlė man kumštelėjo ir pašnibždomis pasakė:

— Paprašyk jos, kad parodytų albume mano ainio nuotrauką.

— Jei ji albumą suras... Gal Benigna išsivežė?

Monikei grįžus su lėkštele pyragaičių, paprašiau:

— Panelė Benigna man rodė savo albume jos ir, štai, mano draugės ainį. Jei albumas yra likęs, ar galėtų mano draugė tą ainio nuotrauką pamatyti? Panelė Benigna man ją rodė.

— Žinoma.. Aš vakar albumą sklaidžiau ir tą nuotrauką mačiau. Tuojau atnešiu.

Monikei išėjus Cėlei pašnibždėjau:

— Benignos pusseserė tokia pat šneki kaip ir Benigna.

Monikė grįžo su atverstu albumo lapu ir padavė Cėlei, kuri žiūrėjo ir žiūrėjo į nuotrauką lyg netikėtų savo akimis. Ji aiškiai buvo labai nustebus.

Monikė plepėjo:

— Benigna namuose viską paliko išskyrus savo drabužius. Abu su Donu kelis lagaminus nupirko ir Benigna tik krovė ir krovė į juos drabužius. Aš iš jos juokdavaus kai ji, mažai kur išeidama, siuvo ir siuvo drabužius vieną po kito iš brangių medžiagų. Ji vis ruošėsi Dono atvykimui. Tikrai nemaniau, kad jai to kraičio reikės.

— Ji labai gera siuvėja. Man pasiuvo drabužį, kurį malonu nešioti.

— Mūsų giminėje mes visi esam išmokę siūti, bet aš siuvimo nemėgstu.

Cėlė grąžino Monikei albumą. Mes visos trys nutilom. Monikė žiūrėjo į Cėlės ainio nuotrauką.

— Būta labai gražaus vyro.

— Benigna labai panaši į jį. Aš ją esu daug kartų erzinus — jei ji pradėtų azartiškai lošti kortomis — būtų tikras tas ainis, atsibastęs net iš Lietuvos į Prancūziją.

Cėlė nepatenkinta krankštelėjo. Monikė užvertė albumą ir mostelėjo ranka. Jos mostas aiškiai reiškė lengvutę panieką.

— Jūs turbūt daug ką apie jį žinot? — paklausiau.

— Kur nežinosi. Į jį, tik ką atvykusį į Paryžių, įsimylėjo garsios siuvyklos savininko duktė. Jie tuojau vedė. Pasirodo, kad jis mėgo lošti kortomis. Jo žmonos tėvui teko nuolat mokėti jo skolas. Moterys lipo prie jo kaip bitės prie medaus. Kelis metus jis buvo dingęs. Jo žmoną pasiekė gandai, kad jis gyvena su kažkokia baronese Pietų Prancūzijoje. Jo žmona liko ištikima jam ir kantriai laukė jo augindama sūnų ir dvi dukras. Jis grįžo ir vėl pridarė skolų. Tikriausiai baronesei nusibodo mokėti jo skolas, taigi jam nieko kito nebeliko, kaip grįžti į šeimos židinį.

Cėlė prabilo teisindama savo ainį:

— Anais laikais aristokratų tarpe buvo mada lošti kortomis.

Monikė geraširdiškai nusijuokė:

— Taip, bet "prašvilpė" visą savo žmonos tėvo turtą. Senatvėje tėvas liko be cento. Kai mes visi gyvenom Anglijoje, Benignos senelis papasakojo daugybę savo prosenelio nuotykių.

Šiek tiek dar aptarę gyvenimą Australijoje atsisveikinom su Monike, dėkodamos už vaišingumą ir nuoširdumą.

Monikei lydint mus pro vartelius, pagyriau žydinčias zefirantes.

— Kas iš jų? Trumpai pažydi, o po to, ištisus metus pilnas kiemas žalių svogūnų. Mes visi juokėmės iš tų Benijės svogūnų. Aš jai sakydavau — reikia pasodinti ir kitokių gėlių, bet Benijės nenorėjo apie tai nė girdėti. Reikia pripažinti — Benijės labai savotiško būdo.

Man buvo aišku, kad Benigna Monikei nepapasakojo apie zefirančių reikšmę jai.

Paprašiau Monikės kelių zefirančių pasodinimui savo kieme. Ji tučtuojau atnešė tuščią vazonėlį ir kauptuku įdėjo į jį pulkelį zefirančių kartu su žemėmis.

— Jos labai gajos. Jei norėsit, iš jų kelių svogūnėlių prisiauginsit daug.

— Galėsi prisiauginti pilną kiemą, — pasakė Cėlė žemu balsu.

Mudvi su Monike pradėjom juoktis, bet Cėlė liko rimtu veidu.

Atsisveikinant vėl prie vartelių, Monikė pakvietė mudvi su Cėle apsilankyti, nes ji prižiūrėsianti Benignos namą iki teta grįš iš Anglijos. Mudvi prižadėjom.

Cėlei lydint mane į stotį abi planavom kaip susisiekti su Benignos teta Adelaidėje. Cėlė stebėjosi iš Benignos sugebėjusios taip ilgai laukti to savo Dono. Pasakiau jai, kad sekantį kartą, kai susieisim — papasakosiu Benignos ir Dono meilės istoriją. Cėlė nepareiškė jokio susidomėjimo. Ji tik džiaugėsi, kad, pagaliau, gaus savo giminės dokumentus su herbais, kuriuos perduos savo sūnui.

Stotyje, laukiant traukinio, Cėlė pasišaipė iš vazonėlio su zefirantėmis, vadindam jas česnakais.

Mano mintyse pradėjo kauptis "pamokslas", kurį norėjau Cėlei pasakyti: "Tau, Cėle, neįdomūs tavo giminės, tau rūpi tik dokumentas su herbais. Jei nebūtum buvus tokia pasipūtėlė — būtum pati susipažinus su savo giminėmis."

Tačiau viso to nepasakiau, nes savo gyvenimo eigoje patyriau, kad norint draugus "išlaikyti" reikia daug ką nutylėti ir jiems sakyti tiktai tą ką jie nori išgirsti.

Garsiai tariau:

— Matai, Cėle, tu iš Benignos giminių gausi svarbų dokumentą, tai aš irgi norėjau šį bei tą apčiuopiamo turėti. Kai žiūrėsiu į augančias ir žydinčias zefirentes — prisiminsiu įdomią, lietuvių kilmės merginą, vardu Benigna.

(Pabaiga)

Nuo piramidžių iki Akropolio

(9)

Henrikas Stasas

Iš Kumran tęsėme kelionę Judėjos kalnais toliau į vakarus. Kalnai čia neaukšti, be aštrių uolienų ir gilių skardžių, o apvalūs ir, kaip dideli sukrauto šieno kūgiai, tęsėsi iki pat Jeruzalės. Per juos, kaip pilkas kaspinas, vedė biblinių laikų kelias jungiantis žydams ir krikščionims brangias istorines vietas: Hebron, Betaniją, Betliejų ir Jeruzalę. Atrodė, jog šis kelias per 4000 metų liko nepakeistas, o tas pats, kurį kadaise šių kalnų geografinė būklė yra sukūrusi. Kiekviena šio kelio mylia nukelia keliautoją į gilią senovę ir kiekvienas jo posūkis į skirtingus amžius.

Pažvelgus pro autobuso langą abejose kelio pusėse matėsi tik akmenimis nusėtas žemės paviršius su labai menka augmenija. Pakalnėse kaitros nudegintos ganyklos. Tik pilkos masės nuolat judančių avių ir iki rudumo nuo saulės nudegę piemenys suteikė šiai pilkai pastoralinei aplinkai gyvybę ir šiek tiek spalvos įvairumo.

Vietomis matėsi pilkame kalakmėnyje iškalti gilūs urvai. Tai biblinių laikų sandėliai, kuriuose ano meto gyventojai slėpdavo nuo užpuolikų savo turtą bei maisto atsargas, o dabar aviganiai juose prisiglaudžia nuo lietaus ir saulės kaitros.

Vis aukštyn kylančiu ir žemyn besileidžiančiu keliu privažiavome Betaniją. Tai ramybe dvelkiantis kaimas, kuriame anais laikais gyveno artimiausi Kristaus draugai: Marija, Morta ir jų brolis Lozorius. Betanija vos dvi mylios nuo Jeruzalės. Šį Alyvų kalno kaimelį dar ir šiandien supa Kristaus laikų atmosfera. Čia abipus siauros gatvelės į kalną kyla eilė pilkų akmenų namai su plokščiais stogais, tarp kurių kiparisai mėlyno dangaus fone primena romantizmo laikais pieštą akvarelę. Autobusas paliko kaimo apačioje, o mes ėjome šia gatvele į kalną pėsti. Virš visų šioje gatvėje esančių pastatų jau iš tolo matėsi aukštai iškilusi gelsvo smiltainio šv. Lozoriaus bažnyčia. Ši dar visai nauja, nes tik 1952 statyta. Ankstyvesnės bažnyčios čia buvo statytos kryžiaus karų metu ir bizantiniais laikais, tačiau viena jų buvo sunaikinta žemės drebėjimo, kita persų. Ilgai šią vietą valdę musulmonai, neleido krikščionims statyti bažnyčių. Netoli nuo dabartinės bažnyčios, toje pačioje kelio pusėje yra Lozoriaus kapas, kuris tradiciniai siejamas su jo prikėlimu iš numirusių. Prie pat kelio aukštoka kalkakmenių siena su nedidele anga. Įėjus pro šią angą 22 akmeniniai laiptai veda žemyn į nemažą patalpą, kurioje buvo palaidotas Lozorius. Manoma, kad anksčiau čia buvusi uoloje caverna, kurią tik šiek tiek praplėtė ir pritaikė kapui. Virš kapo stūkso vienišas pilko akmens minaretas su musulmonų mečete. Musulmonai ilgą laiką buvo uždraudę krikščionims Lozoriaus kapą lankyti.

Tačiau Betanija buvo visada gausiai krikščionių lankoma ir kiekvieno širdyje palikusi daug jautrių iš Kristaus gyvenimo prisiminimų. Juk čia ramioj Marijos, Mortos ir Lozoriaus aplinkoj Kristus tiek daug yra atskleidęs savo dieviškosios ir žmogiškosios prigimties, tiek daug įvairių gyvenimo aspektų palietęs, čia ir Lozorių iš numirusių prikėlęs ir Simoną raupsuotąjį pagydęs.

Su šiais prisiminimais ir čia išgyventais įspūdžiais leidomės į pakalnę kur mūsų laukė autobusas. Iš čia persiritus keletą aukštumų, nusileidome į Kydrono slėnį ir pro senosios Jeruzalės sienas vykome į netolimą Betliejų. Šis slėnis skiria Jeruzalę nuo priešingoj pusėj esančio Alyvos kalno. Visas slėnis nusėtas antkapiais visų trijų religijų, kurie čia terasomis kyla į kalną. Pagal žydų, musulmonų ir krikščionių tradiciją paskutinis teismas vyks šiame slėnyje. Slėnis dar vadinamas ir Juozapo pakalne. Šioje pakalnėje buvo laidojami mirusieji jau nuo neatmenamų laikų. Čia uolose rasti kapai siekia helenistinius laikus iš trečio ir antro šimtmečio prieš Kristų.

Šis slėnys supantis Jeruzalę yra giliausias ir ilgiausias šioje apylinkėje. Važiuojant toliau šiuo slėniu matėsi lyguma su žaliuojančiais alyvmedžiais, kurioje sakoma pasirodęs angelas ir pranešęs piemenėliams gerąją naujieną. Čia pirmą kartą suskambėjo ir šios geros naujienos džiaugsmingi žodžiai: "Garbė Dievui aukštybėse ir taika geros valios žmonėms žemėje." Betliejaus miestelis vos už 6 mylių nuo Jeruzalės. Šiandien žinomiausia krikščioniškam pasauliui vieta šioje žemėje. Tai centrinė viso pasaulio maldininkų susirinkimo vieta. Žodis Bethlehem hebrajų kalboje reiškia "duonos namas", o arabų kalboje "mėsos namas".

Nuo pat Kristaus laikų krikščionys skyrė daug dėmesio Betliejui, ypač staineli, kurioje Kristus gimė. Tačiau romėnai kovodami su krikščionybe stengėsi sunaikinti tai kas krikščionims buvo brangu. Todėl imperatorius Hedrijanas virš buvusios Kristaus gimimo vietos pastatė šventyklą su dievo Adonio statula. Tik 328 metais po Kr. kaka krikščionybė buvo pripažinta oficialia Romos imperijos religija, imperatoriaus Konstantino motina Helena Šventoje Žemėje pastatė tris bažnyčias. Vieną virš Kristaus kapo Jeruzalėje, antrą virš Kristaus gimimo vietos Betliejuje ir trečią Alyvų kalne Jeruzalėje. Ši Betliejaus bažnyčia buvo dedikuota Kristaus gimimo vietai ir dabar vadinama Gimimo bažnyčia. Tai viena seniausių krikščioniškų bažnyčių Šventoje Žemėje, tačiau įvairiais amžiais buvo perstatinėjama ir restauruojama. Ja dalinasi trys krikščioniškos religijos: Romos katalikai, graikų ortodoksai ir armėnai. Iš viršaus žiūrint bažnyčios pastatas sudaro gana niūrų vaizdą, daugiau panaši į viduramžių tvirtovę. Patekti į ją galima tik per labai žemą ir siaurą angą. Buvusios trejos durys užmūrytos ir palikta tik ši ana, kad į bažnyčios vidų anais laikais negalėtų patekti su arkliais plėšikai.

Bažnyčios vidus gana impozantiškas: keturios eilės marmuro kolonų dalina visą pastatą į penkis takus. Mozaikos fragmentai iš ketvirto šimtmečio ir Kryžaus karų gerai išsilaikę puošia didingą jos vidų. Ypač impozantiška graikų ortodoksų choro vieta, kuri dekoruota kedro medžio drožiniais.

Kiek žemiau nusileidžia erdvi keturkampė grota, kuri apšviesta daugybe ortodoksų stiliaus kabančiom lempom su sidabrine žvaigžde, kurioje lotynų kalba įrašyta: "Hic de Maria Virgine Jezus Christus natus est." Ten pat ir prakartėlė. Didelis apvalus stovas su daugybe degančių žvakių suteikia visai aplnkai jaukią šlumą ir dvasinį pakilimą. Čia ir mes įvairiom intencijom uždegėm po žvakę. Čia kabo sidabrinė žvaigždė primenanti Kristaus gimimą. Ši žvaigždė primena taip pat ir Mato evangeliją, kurioje jis sako: "Mes matėme Jo žvaigždę rytuose ir atvykome Jį pagarbinti .. ir taip žvaigždė atvedė juos į tą vietą kur Kūdikėlis buvo gimęs."

Taip ir vėl nauji įspūdžiai ir nauji išgyvenimai lydėjo mus palikus Kristaus Gimmo bažnyčia. Iš čia vykome į Jeruzalę, į viešbutį, kur keliom dienom apsistojome pažinti šį pasaulio religijų centrą ir taip numylėtą Kristaus miestą.

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Praktiškas ir naudingas siuntinys 1 — 1981.

3 m. šilkinio geriausios rūšies aksomo suknelei; 3 m. vyriškai arba moteriškai eilutei vilnone medžiaga su įaudimu "All wool made in England"; vyriški išeiginiai marškiniai arba bliuskutė; vyriškas arba moteriškas nertinis; "Wrangler" arba "Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto; medžiaga dėl dviejų puikių suknelių arba 2 svarai vilnonių su mohair siūlų.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu **$320.00.**

Į šį siuntinį dar galima dadėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima dadėti 3 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 jardus.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kainos su muitu):

Avikailiai, ilgi arba ¾, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dibtinio kailio pamušas, kailio kalnierius, sveria 5 sv.	$220.00
Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio, ¾, sveria 5 sv.	600.00
Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, De-lux, sveria 6 sv.	100.00
Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, Ranch, sveria 6 sv.	86.00
Jeans "Wrangler" arba "Levi", siuntinyje gali būti dvi, viena pora, sveria 2 sv., kaina už vienas	40.00
Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti dvi, kaina už vienas	42.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis, sveria 1½ sv.	40.00
Vilnonė arba šilkinė skarelė	12.00
Telescopic lietsargis, sveria ½ sv.	13.00
Vyriški arba moteriški odiniai pusbačiai, sveria 1½ sv.	50.00
Puiki medžiaga suknelei	32.00
Angliška medžiaga eilutei	60.00
Angliška medžiaga eilutei	70.00
Angliška medžiaga eilutei	96.00
Aksomo medžiaga eilutėms, 3 m., dvigubo pločio	80.00
Kalkuliatorius T1 — 33, Texas	57.00
Kalkuliatorius T1 — 51 — 111, profesionalinis	100.00
Stetoskopas, Littmann	62.00

Šie maisto produktai galima siųsti su rūbais: ½ sv. arbatos — 4.00, ½ sv. nescafes — 6.00, 1 sv. pupelių kavos — 7.00, 1 sv. šokolado — 7.00, 40 cigarečių — 5.00.

Sudarant siuntinį savo nuožiūra reikia pridėti persiuntimui $42.00.

Pasiunčiame pramoginės ir kitokios muzikos plokštelės.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.
(Z. Juras)
11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR1 4HB, ENGLAND. Tel. 01 460 2592.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN TOOLMAKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. For all shifts. We offer competitive wages and no lay-offs, complete benefit package and some overtime. Apply call or write to: Mr. Ron Norris
C & A TOOL ENGINEERING, INC.
111 S Main St.
Churubusco, Indiana 46723
(10 Miles No. of Ft. Wayne)
219-693-2167
An Employee Participation Company
(33-39)

VOLKSWAGEN OF AMERICA, INC., STAMPING PLANT IN SOUTH CHARLESTON, WEST VIRGINIA HAS PERMANENT OPENINGS FOR:

JOURNEYMEN
TOOL AND DIE MAKERS

APPLICANTS MUST HAVE 8 YEARS OF EXPERIENCE WITH LETTERS OF VERIFICATION OR BE GRADUATES OF A BONA FIDE APPRENTICE PROGRAM.

Please call collect
304-744-4601, extension 262
VOLKSWAGEN OF AMERICA, INC.
Personnel Department
3100 MacCorkle Ave., SW
South Charleston, WV 25303

Volkswagen is an Equal Opportunity Employer
(33-37)

FACTORY PERSONNEL

MUST HAVE MECHANICAL BACKGROUND. CAN SHOP PREFERRED.
APPLY IN PERSON BETWEEN 10 A. M. & 2 P. M.
STEEL TIN CAN CORP.
1101 Todds Lane (off 8300 Blk. Pulaski Highway)
Baltimore, Md. 21237
(35-38)

DR. DOVAS ZAUNIUS (76)

Dr. Albertas Gerutis

Ko vertos nepuolimo sutartys su Sovietų Sąjunga?

Paskutiniais keleriais nepriklausomybės metais Lietuvoje ėmė reikštis tam tikri "kultūrbolševizmo" reiškiniai, kuriuos skatino sovietų diplomatinė atstovybė. Svarbiausias tokios infekcijos lizdas pasidarė "Draugija Sovietų Sąjungos tautų kultūrai pažinti", aplink kurią būrėsi vienas kitas tyras lietuvių patriotas, bet jos narių tarpe susimetė negausi plejada šiaudadūšių, kuriuos manipuliavo patyrę bolševikiniai agentai, operavę, tarp kita, "antifašistiniais" bei 'liaudies fronto" apgaulingais šūkiais. Kaip lemiamą valandą paaiškėjo, toji draugija davė Maskvai apgailėtinų kolaborantų.

Trisdešimtųjų metų pradžioje Vokietijoje prasiveržus nacionalsocialistiniam judėjimui, kurio vadai švaistėsi antibolševikiniais bei antisemitiniais ir vokiečių rasės pranašumo šūkiais, Kremliaus vadeivos rimtai sunerimastavo. Jiems įvaryta nemaža baimės. Sovietų politika ėmėsi gausių iniciatyvų, siekdama pabrėžti savo tariamą taikingumą, prisirišimą prie kolektyvaus saugumo ir t.t.

Tame laikotarpyje užsienių politikai vadovavo Dr. Zaunius, kuriam kaip Mažosios Lietuvos sūnui Rusija buvo dar svetimesnė nekaip Didžiosios Lietuvos lietuviams. Zaunius tik vėliau, jau būdamas nepriklausomos valstybės diplomatinėje tarnyboje, išmoko paskaityti rusišką raštą ir vien iš įgimto intelektualinio smalsumo šiek tiek pramoko jam egzotinės rusų kalbos.

Iš to betgi nesekė, kad jis būtų iš principo neigęs Sovietų Sąjungos faktorių Lietuvos užsienio politikoje. Bet tuo ir ribojosi jo dėmesys Maskvai. Zauniaus daugiau kaip ketverių metų ministeriavimo laikotarpyje su Sovietų Sąjunga pasirašyti du protokolai ir viena sutartis. Šie aktai bei susitarimai turėjo, kaip matysime, tarnauti taikai ir pašalinti pavojus jai sudrumsti. Būdinga, kad Zaunius per visą ministeriavimo laiką nei vieno karto neaplankė Maskvos. Jis iš viso tik vieną kartą tebuvo sovietų sostinėje, kai, dar būdamas atstovu Rygoje, vadovavo Lietuvos delegacijai Maskvos sušauktoje nusiginklavimo konferencijoje.

Gal niekur kitus Kremliaus vadovų dviveidiškumas ir apgavystė taip ryškiai nepasireiškė, kaip "tradicinio draugiškumo" santykiuose su Lietuva. Visos pasirašytosios sutartys nesulaikė sovietų vyriausybės nuo nuožmios agresijos ir visų iškilmingų įsipareigojimų sulaužymo, kai tik atsirado kitas toks pat partneris, su kuriuo galiima buvo sąmokslauti ir dalintis grobiu.

Kaip žinoma, 1920 m. liepos 12 d. tarp Lietuvos ir Rusijos pasirašyta taikos sutartis, pagal kurios pirmąjį straipsnį "Rusija be atodairų pripažįsta Lietuvos valstybės savarankiškumą ir nepriklausomybę su visomis iš tokio pripažinimo einančiomis juridinėmis sėkmėmis (pasėkomis) ir gera valia visiems amžiams atsisako nuo visų Rusijos suvereniteto teisių, kurių ji yra turėjusi Lietuvių tautos ir jos teritorijos atžvilgiu".

1926 m. rugsėjo 28 d. tuometinis ministras pirmininkas Mykolas Sleževičius, ėjęs ir užsienių reikalų ministro pareigas, pasirašė Maskvoje su užsienių reikalų komisaru Čičerinu "nepuolimo sutartį". Sutarties trečias straipsnis nustatė: "Kiekviena susitariančioji šalis pasižada susilaikyti nuo bet kurių agresijos veiksmų prieš antrąją šalį". Antras straipsnis skambėjo taip: "Lietuvos Respublika ir Socialistinių Tarybų Respublikų Sąjunga savitarpyje pasižada visomis aplinkybėmis gerbti viena antros suverenumą bei teritorialinį integralumą ir neliečiamybę".

Ano meto politinėje situacijoje tam tikros reikšmės turėjo sutarties pirmasis straipsnis, kuriuo deklaruota, kad 1920 m. liepos 12 d. taikos sutarties visi nuostatai pasilieka "visoje savo galioje", be to, tos sutarties nuostatai lieka abiejų valstybių "santykių pagrindu".

"Nepuolimo sutartis" laikyta ne tiktai kaip Kremliaus vyriausybės draugingumo bei geros valios Lietuvos atžvilgiu pakartojimu. Ypač iškeltas tas sutarties nuostatas, kuriuo deklaruota, kad taikos sutartis "pasilieka visoje savo galioje" ir kad ji lieka abiejų valstybių "santykių pagrindu". Reikia atsiminti, kad taip pat Lenkija buvo pasirašiusi taikos sutartį, pagal kurią, nužymint sienas, Vilniaus kraštas įtrauktas į Lenkijos valstybės teritorijos ribas. Kai sutartis su Lenkija pasirašyta vėliau nekaip su Lietuva, pradėta aiškinti, kad taikos sutartis suLenkija panaikino teritorinius nuostatus sutartyje su Lietuva, kitais žodžiais tariant, jog Maskva pripažino tokias sienas, kokios atsirado po "želigovskiados".

Nūn M. Sleževičiaus pasirašytąja sutartimi Maskva deklaravo, kad sutartis su Lietuva pasilieka "visoje savo galioje", taigi ir teritoriniu atžvilgiu. Tą pažiūrą sovietų užsienių reikalų komisaras visu aiškumu įsakmiai dar patvirtino notoje, kurią jis įteikė Lietuvos vyriausybės galvai 1926. IX. 28. Tame laiške komisaras rašė:

"Vadovaudamosi nuolatiniu noru matyti Lietuvių tautą, kaip ir kiekvieną kitą tautą, nepriklausomą, apie ką Socialistinių Tarybų Respublikų Sąjungos Vyriausybė ne vieną kartą jau darė pareiškimus ... ir tomis simpatijomis, kurių sukelia lietuvių tautos likimas Socialistinių Tarybų Respublikų Sąjungos dirbančiųjų visuomenės opinijoje, Sąjungos Vyriausybė pareiškia, kad faktiškas Lietuvos sienų sulaužymas, kuris buvo padarytas priešingai lietuvių tautos valiai, nepakeitė jos nusistatymo dėl teritorialinio Lietuvos suvereniteto, nustatyto 2 str. ir jo priede Taikos sutarties Lietuvos su Rusija iš 1920 metų liepos mėn. 12 d."

Taikos sutarties antrame straipsnyje nužymėta siena tarp abiejų valstybių. Taigi Maskva nedviprasmiškai pasisakė už tas sienas tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos, kurias nustatė taikos sutartis ir kuriomis ne tik Vilniaus miestas, bet ir didelė Vilniaus srities dalis įėjo į Lietuvos respublikos teritoriją. M. Sleževičiaus vyriausybė, išgavusi iš sovietų valdžios tokį pasisakymą, galėjo tai laikyti savo reikšmingu laimėjimu. Bet čia pat pastebėsime, kad kai 1939 m. toji pat sovietų valdžia perleido Lietuvai Vilniaus miestą su jo apylinkėmis, Maskva sulaužė savo pažadus ir pasiglemžė daugiau kaip 20,000 ketvirtainių kilometrų Lietuvos žemių, kurios sudarė jos teritoriją pagal tą pačią taikos sutartį.

Bet grįžkime į laikus, kai Dr. Zaunius buvo Lietuvos užsienių reikalų ministras. 1931 m. gegužės 6 d. Maskvoje pasirašytas protokolas, pagal kurį 1926 m. rugsėjo 28 d. nepuolimo sutarties galiojimą. 1934 m. balandžio 4 d. Maskvoje pasirašytas naujas protokolas. Juo minėtoji sutartis pratęsta iki 1945 m. gruodžio 31 d.

Nors nepuolimo sutarties galiojimas pratęstas iki 1945 m. pabaigos, bet jau 1939 m. toji pat Maskvos vyriausybė sąmokslavo su Hitleriu, dalindamosi Lietuvos ir kitų valstybių teritorijomis, o 1940 m. birželio 15 d. raudonoji armija užplūdo Lietuvos valstybę!

Bet Maskva, apimta tam tikros panikos dėl hitlerininkų įsigalėjimo Vokietijoje, pasiūlė Lietuvai pasirašyti dar vieną sutartį kuria turėjo būti apibrėžta iki mažiausių smulkmenų užpuolimo sąvoka. Tokią sutartį 1933 m. liepos 5 d. Londone pasirašė to meto pasiuntinys V. Sidzikauskas ir M. Litvinovas, užsienių reikalų komisaras.

Šioji sutartis aptarė, kas laikoma užpuolimu. Jau pats įvadas į sutartį vertas dėmesio. Jame minimi motyvai, kuriais abu susitariantieji partneriai vadovavosi, pasirašydami sutartį. Ten sakoma:

"... norėdami sustiprinti tarp abiejų kraštų esančią taiką;

atsižvelgdami, kad Briando Kellogo paktas, kurį jie pasirašė, ir lietuvių-sovietų nepuolimo paktas, jų sudarytas 1926 m. rugsėjo 28 d. Maskvoje, uždraudžia bet kokį užpuolimą;

konstatuodami, kad visos valstybės lygiai turi teisę į nepriklausomybę, saugumą, savo teritorijų gynimą ir laisvą savo institucijų (įstaigų) plėtojimą;;

skatinami noro, visuotinės taikos reikalui, visoms tautoms patikrinti jų teritorijų neliečiamybę;;

manydami esant reikalinga visuotinės taikos reikalui savo tarpe nustatyti taisykles, kuriomis apibrėžiamas užpuolimas, ir laukdami, kad tos taisyklės taps visuotinės;

tam reikalui nusprendė sudaryti šią konvenciją ..."

Pagal sutarties antrą straipsnį, "užpuolike valstybe bus pripažinta ta, kuri pirma padarys vieną šių veiksmų:

1. Paskelbs karą kitai valstybei,

2. Įsibraus ginkluotomis jėgomis, net ir karo nepaskelbusi, į kitos valstybės teritoriją,

3. Užpuls žemyno, jūrų arba oro jėgomis, net ir karo nepaskelbusi, kitos valstybės teritoriją, laivus arba lėktuvus" ir t.t. ir t.t.

Trečiame straipsnyje pareiškiama, kad "jokiu politinio, karinio, ekonominio arba kokio nors kito pobūdžio samprotavimu nebus galima pagrįsti arba pateisinti užpuolimo, numatyto II straipsnyje".

Prie sutarties pridėtas priedas, kuriuo dar kartą patikslinta, kad užpolimo negali pateisinti nė viena iš šių aplinkybių:

A.Valstybės vidaus padėtis. — Pav., jos politinė, ekonominė arba socialinė struktūra, jos administracijai prikišamos klaidos, neramumai, kilę iš streikų, revoliucijų, kontrrevoliucijų arba pilietinio karo.

B. Valstybės elgesys tarptautinėje plotmėje. — Pav., sulaužymas arba sulaužymo pavojus svetimos valstybės arba jos piliečių teisių arba jų medžiaginių ar moralinių interesų, diplomatinių arba ekonominių santykių nutraukimas; ekonominio arba finansinio boikoto priemonės, nesusipratimai, liečią ekonominius, finansinius arba kitus pasižadėjimus kitų valstybių atžvilgiu; pasienio incidentai, kurių neapima joks II straipsnio nurodytas užpuolimo atsitikimas".

Štai sąrašas ir suglaustas turinys sutarčių bei protokolų, kurie buvo pasirašyti tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos, kai Lietuvos užsienių reikalų ministerijos priešakyje stovėjo Dr. Zaunius.

Deja, nei šios, nei kitos dvišalės ar kitokios sutartys, pasirašytos tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos, neapsaugojo mūsų valstybės nuo maskvinio karinio užpuolimo bei okupacijos su visais iš to sekusiais padariniais.

Kai atėjo lemiamoji valanda, nei mūsų vyriausybė, nei tauta nebuvo pasiruošusios maksvinei klastai. Net to meto vyriausybės viršūnėse buvo žmonių, kurie, jau raudonosios armijos užpuolimo išvakarėse, nenustojo vilties, kad Kremliaus vadovybė nepamins savo iškilmingų pasižadėjimų ir todėl dar pasikliovė jos gera valia.

ATTENTION

MR.

OWNER/OPERATOR

Truckers, Inc. is looking for tractor/-end dump trailer rigs to work within a 100 mile radius of Houston, Texas. We are currently working 6 days a week and paying top rate plus 100% of fuel surcharge. Contact:

TRUCKERS, INC.

MR. BOBBY CARDWELL

or MR. MINOR WALKER

1-800-392-3733 (Texas Wats)

or 713-499-1512

Stafford, Texas

77477 - 0337

Amnezija literatūroje ir gyvenime

VACYS KAVALIŪNAS

Amnezija įdomi liga. Tačiau liga. Ir ką ji ištinka, džiaugsmo nėra. Tačiau tai, kad ji pakeičia žmogaus asmenybę, o tuo pačiu sukomplikuoja ir žmonių santykius, domina ir patraukia rašytojus.

Ši liga psichiatrijoje yra žinoma **amnezijos** vardu. Tai atminties sumenkėjimas ar kartais ir visiškas jos netekimas. Tačiau tam, kuris užmiršta, ji dažnai yra gana patogi — atsikrato nemalonių praeities įvykių ir net nusikaltimų ir tampa nekaltas it angeliukas.

Smarkų užmiršimo atvejį randame George Matorė, Lietuvių rašytojų draugijos garbės nario, romane **Antsnukis** (La Museliere). Bolševikiniame Lietuvos kalėjime, kur knibždėte knibžda daugybė įvairių tautų ir klasių atstovų, yra vienas lenkas, niekap negalįs atsiminti savo žmonos pavardės. Ir skundžiasi: "Neatsimenu, kaip jos, choleros, pavardė."

Personažą, užmiršusį savo praeitį, sutinkame žymaus prancūzų dramaturgo Jean Anouilh pjesėje **Keleivis be lagamino** (Le voyageur sans bagage). Gastonas, sužeistas ir nustojęs atminties pirmajame pasauliniame kare, atmeta savo šeimą — apsimeta jos nepažįstąs, juoba kad sužino, jog vaikystėje jis nebuvęs mylimas.

Tai vis literatūriniai atvejai, kurie, be abejonės, pagrįsti gyvenimiška tikrove, su kuria vienaip ar kitaip kartais tenka susidurti ir šiomis dienomis.

Realiai su amnezinio pobūdžio reiškiniais susidūriau ir aš. Tai buvo praėjusais metais. Skambina iš Chicagos Emilija Sakadolskienė, viena iš Lituanistikos seminaro organizatorių, ir kviečia į Loyola of the Lake — esąs reikalingas lietuvių kalbos lektorius.

Prašau leisti dvi dienas pagalvoti. Sutinka. Skambinu mok. St. Barzdukui, kelerius metus tame seminare dėsčiusiam. Tariuosi. O jis prisipažįsta mane rekomendavęs ir sako:

— Važiuok, kolega, ir dirbk. Nesigailėsi — darbo nuotaika puiki.

Ką gi? Važiuoju ir dirbu. Dėstau sintaksę. Rašome diktantus, rašinėlius, nagrinėjame sakinius. Darbo nuotaika puiki. Graži aplinka, o žmonės — studentai, lektoriai ir rengėjai — nuoširdūs.

Ir laikas bėgte bėga. Jau nebe toli ir Seminaro pabaiga. Jo vadovai Emilija ir Roma Sakadolskai pasikviečia lietuvių kalbos lektorius kun. J. Vaišnį, dr. A. Klimą ir mane, ir tariamės, ką kuris dėstysime kitais metais.

Pasiūlau, kad reikėtų dėstyti rašinėlių rašymo kursą ir tuo būdu ieškoti talentų. Visi sutinka. Ir susitariame — mano kursas rašinėliai.

— Turėsite rašyti knygą, — sako vienas iš vadovų.

Galvoje, bet abejonės, turėjo ne knygą, bet padalą. Padalą, grįžęs į Clevelandą, ir rašau. Ieškau, medžiagos, vartau anglišką ir prancūzišką literatūrą ir ja papildau daugelio metų savo patirtį. Atitinkamai planuoju ir vasarą, kad netrukdomas galėčiau leistis į Loyola of the Lakes.

Pagaliau Romas Sakadolskas atsiunčia Aštuntojo lituanistikos seminaro vadovą. Vartau, skaitau. Lektorių sąrašas. — Jame mano pavardės nei aido, nei šešėlio.

Nustembu. Gi buvome susitarę, kad mano kursas — rašiniai! O dar labiau stebina, kad nesiteikė nei vienu žodeliu painformuoti, kad turi kitą dėstytoją. To susitarimo su džiaugsmu būčiau atsisakęs.

Tačiau mieli Emilija ir Romas Sakadolskai tyli ir po šiai dienai — it kūdikėliai po krikšto. Paslaptį atskleidžia kun. J. Vaišnys, kurį sutinku pravažiuojant pro Clevelandą.

— Daviau pipirų. Kaip taip galima daryti? — sako jis be įžangos apie gerbiamus Emiliją ir Romą Sadolskus.

— O ką jie sako? — pasiteirauju.

— Sako, kad užmiršo.

— Amnezija, mąstau sau vienas ir prisimenu **Antsnukio** lenką, užmiršusį savo žmonos pavardę ir **Keleivio be lagamino** Gastoną, išsižadėjusį savo šeimos.

Nebūčiau rašęs — jokiu būdu nebūčiau rašęs šių eilučių, jei ne amnezinės Seminaro vadovų komplikacijos. Seminarui pasibaigus, su kun. J. Vaišniu susitinkame pas mok. St. Barzduką. Kalbamės. O kai pasukame prie Seminaro ir mano atvejo, St. Barzdukas ir sako:

— Kalbėjau su Sakadolsku. Jis sako, kad neaiškiai buvo susitarta.

— Aiškiai buvo susitarta, — pabrėžiamai sako kun. J. Vaišnys.

Išsiskirstome. Einu namo ir galvoju: koks įdomus amnezijos atvejis?! Per mažiau kaip vienerius metus užmiršti, kas buvo tartasi ir kaip susitarta.

Dar labiau domina amnezijos komplikacijos, palietusios Romą Sakadolskį, — teigimas, kad neaiškiai buvo susitarta. Normaliu atveju tai reikėtų laikyti aiškių aiškiausiu pasukimu į moralinės balos — melo — plotus. Betgi tai tėra tik amnezijos komplikacijų pasėkos.

Kitas amnezijos komplikacijų momentas — visiška mandagumo jausmo atrofija. Užmiršta — užmiršta. Nieko nepadarysi. Ir niekas už tai negali nei kaltinti nei smerkti. Tačiau praėjo keliolika savaičių — ir nė žodžio.

O rodos, galėjo bent labai trumpai pranešti, kokia amnezinė nelaimė juos ištiko. Manau, kad net ir Pagirių sodžiaus Lapino ainis, netyčia užminęs basą Marcelės koją, pasakytų: "Persiprašau. Aš tau, Marceliute, ant kojos..."

Kaltinti nieko nekaltinu. Kiekviena liga yra liga. Liga yra ir amnezija. Kad tik ji nebūtų užkrečiama ir nepersimestų į platesnius kultūrinį darbą dirbančiųjų sluoksnius. O pagrindo baimei yra: šiuo kartu ji ištiko du tos pačios šeimos narius — vyrą ir žmoną, labai simpatingus, labai mielus ir labai linksmus Emiliją ir Romą Sakadolskus.

Lietuviai esame visi — Lietuvių Fonde ar esi?

2422 WEST MARQUETTE RD.
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

1981 rugpiūčio mėn. įnašai.

Santrumpa: atm. įn. — atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso. Pavardė po: — įamžintojas.

1x $10.00 Veverskis Kazimieras, atm. įn., padidina Pakalniškis Pranas $400.00.
2 $20.00 Balčiūnas Jurgis, Inž. $85.00, Skučas Andrius (miręs) ir Skučienė Ada padidina Urbutis P. $1,020.00.
2 $25.00 Kuncaitis Juozas, Inž. ir Elena $335.00, Sakalas Juozas, atm. įn.: Sakalienė Ada $125.00.
1 $50.00 Vintartas Vytautas, atm. įn: Daukša Algirdas ir Kondratas Balys ir Alė $50.00.
5 $100.00 Domarkas Kazimieras, Plk. Dr., atm. įn.: Domarkas Kazys, sūnus $100.00, Naujokas Apolinaras, atm. įn.: Naujokas Andrius, brolis $100.00, Lichtensteinaitė-Friedenthalienė Ilzė, atm. įn.: Algis Stankus-Saulaitis $100.00, Oželienė Sofija $100.00, Pulkauninkas Stasys $100.00.
1 $100.64 Leugoud Edward $4,999.90.
4 $200.00 X $200.00, Galinis, Inž. Bronius ir Irena $800.00, Griežė-Jurgelevičius Stasys $800.00, Kindurys Alfonsas ir Ona $2,200.00.
2 $500.00 Andrašūnas Veronika ir Jonas. Jų 50 m. vedybinio gyvenimo sukaktį paminėti ir pagerbti draugai aukojo $600.00, Keblinskas Pranas ir Kunigunda: Keblys Kęstutis D. $250.00 ir Keblinskas $250.00 įnašų iš viso $600.00.
1 $900.00 Bandzevičius Kazimieras ir Ona $1,000.00

19

Iš viso 19 ..... $3,450.64

Lietuvių Fondas įžengė į trečią milijoną ir pagrindinis kapitalas 1981.IX.1 pasiekė $2,093,458.30. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą $816,562.77.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. 1981.IX.1 imt. palikimais gauta $533,196.08.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT, TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION, 2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO ILLINOIS 60629"

Visi statykite Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvybės išlaikymas.

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

PAMINĖTA TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 13 d. Dievo Apvaizdos parapijoje buvo paminėta Tautos šventė. 10:15 val. prie bažnyčios, dalyvaujant organizacijoms, buvo pakeltos vėliavos ir sugiedoti himnai.

JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus ta proga tarė žodį.

N. Zarankaitė ir G. Černiauskaitė a p s i rengusios tautiniais rūbais prie lietuviško kryžiaus padėjo puokštę gėlių. Iškilmes pravedė LB Detroito apylinkės pirm. Jonas Urbonas.

10:30 bažnyčioje kun. Viktoras Kriščiūnevičius atnašavo mišias ir pasakė Tautos šventei pritaikintą gražų pamokslą. Mišiose organizacijos dalyvavo su savo vėliavomis, giedojimui vadovavo Pranas Zaranka.

SĖKMINGA IŠVYKA

Balfo 76 skyriaus metinė tradicinė išvyka rugsėjo 6 d. Onos ir Česio Šadeikų sodyboje praėjo su pasisekimu. Atvyko ir joje dalyvavo virš 165 asmenų. O jų buvo iš arti ir toli: Chicagos, Lansingo, Ann Arbor ir Kanados. Išdalinta virš 20 dovanų. A. Jonynienės keptą ragolį nupirko D. Petronienė. Šeimininkės, vadovaujamos Onos Šadeikienės, išvykai buvo gerai pasiruošusios ir valgių bei gėrimų visiems užteko — visi atvykę galėjo vaišintis.

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS POSĖDIS

JAV LB Krašto valdybos posėdis įvyks rugsėjo 26 ir 27 dienomis Kultūros Centre.

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniem asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Vaivos rykštės sutiktuvės...

(Atkelta iš 1 psl.)

B. Gaidžiūnas Vaivos rykštės sutiktuvėse kalbėjo apie B. Railos kūryba.

J. Garlos nuotr.

Savo kalbon B. Gaidžiūnas įterpė Vaivos rykštės autoriaus atsakymus į keletą jam anksčiau laišku pateiktų klausimų. Iš jų klausytojai autentiškai patyrė, su kokiu atsidėjimu ir pasišventimu Bronys Raila vykdo savo žurnalistinį ir pub licistinį pašaukimą, visą laiką dirbęs įmonėje, o šaltiniams studijuoti ir straipsniams rašyti bei knygų rankraščiams paruošti skyręs laisvalaikį ir žymią dalį natūralaus poilsio. Tik keletą paskutinių metų, pasitraukus iš darbo įmonėje, lieka daugiau laiko kūrybai.

Vaivos rykštę B. Gaidžiūnas įvertino šiais žodžiais 'Vaivos rykštė tenykštiems rusiškiems komunistams ir jų paslaptiems satelitams yra labai karčių puslapių knyga. Todėl tai knygai išėjus, metus tylėjo, o pagaliau per Pergalės žurnalą ir radiją paleido seno sukirpimo plokštele: tai esą komunizmo priešo melai, antitarybinių temų literatūrinė propaganda. Bet kur melai, kuriose vietose - nenurodė, nes bandę rodyti būtų dar labiau apsijuokę.'

Po B. Gaidžiūno žodį tarė Vaivos rykštės, šimto prakalbų į Lietuvą 1975-79 m. laikotarpyje autorius Bronys Raila. Jis kalbėjo neturėdamas pasirašyto teksto ir tik retkarčiais žvilgterėdamas į citatų užrašus (todėl ir neleido iš garsiaraščio nurašyto teksto ištisai skelbti laikraštyje). Kalba užtruko kiek ilgiau, bene visą valandą, tačiau klausytojai su dideliu dėmesiu būtų mielai klausę ir dar ilgiau. Jie gėrėjosi lakiu stiliumi, turtingu žodingumu, gausiais sąmojaus įtarpais, tai pradedančiais, tai užbaigiančiais įsidėmėtinai rimtų minčių pynę.

Įvadinėje dalyje, humoru dažytais komplimentais atsilygindamas už jam pasakytuosius, aptarė kiekvieną savo parašytą knygą, kurios rengėjų buvo akivaizdžiai išdėstytos čia pat salės kampe. Jas apibūdindamas - ir lengvai pasišaipydamas, ir rimtai nusiteikęs - kiek ilgeliau stabtelėjo ties išparduota Laumių juosta, kuri vienintelė buvo palankiai paminėta simpatiškomis recenzijomis ir ok. Lietuvoje. Mat, joje pakedenęs premijuotąjį rašytojų draugijos pirmininką Ed. Mieželaitį, kurio varžovai, tyliai apsidžiaugę, bandę jį bent tuo būdu pagnaibyti.. Versmės ir verpetai - tai politinės ir dvasinės lietuvių rezistencijos konvulsijų aiškinimas ir kritika, gal buvusi per sunki, abstrakti emigracijos misijai.

Trijų dalių knygose, pavadintose bendru vardu Paguoda, buvęs nagrinėjamas kultūrinis žurnalizmas. Tos rūšies knygų mža buvę nepriklausomoje Lietauvoje, bet dabar jų vis daugiau pasirodą Amerikoje ir Europoje. Ten, kur keliose vietose vykęs supažindinimas su tomis knygomis, autorius ryškiai kėlęs kultūros ir politikos vaidmenį tautos likimui ir mūsų pačių išlikimui išeivijoje.

Puoselėdamas tą mintį toliau, jis neseniai turėjęs progos lietuvių gydytojų suvažiavime Chicagoje pabrėžti, kad jei mūsų politiniai veiksniai ir toliau liks kurti ir net piktoki kultūrinių sambūrių ir tautinės kultūros puoselėjimo primatu užsienyje - su kuo mes dvasiškai ir drauge politiškai galėtume paveikiau ir vaisingiau padėti tautai nelaisvėje - tai gal iškils, ir turės iškilti, stipresnė privatinė iniciatyva sukurti užsienyje tai, ko netesėjo ir tam nespėjo nepriklausomoji Lietuva: tai Lietuvių kultūros rūmus ar panašaus vardo židinį, kuris koncentruotų stambaus išeivijos kultūrinio lobio archyvus, bibliotekas rankraštynus, spaudą, meno galerijas, kartu būtų lituanistinių studijų, mokslinių ir politinių informacijų centras, kitų plačiašakių kultūrinių sambūrių ir draugijų veiklos puoselėjimo ir traukos namai.' Ir tai, jeigu esą per šį dešimtmetį, kad turime daugiausia kvalifikuotų kadrų, ekonominio pajėgumo, to neatliksime, tai turbūt niekada to nepadarysime.

Vaivos rykštė esanti naujas žanras ir lietuvių, ir pasaulinėje literatūroje, kaip radijo žurnalizmas ar televizijos žurnalizmas. Jis prasidėjęs prieš keliasdešimt metų, plečiasis, stiprėjąs, jo funkcija didėjanti. Kaip tai praktiškai vykdoma, Br. Raila konkrečiau išdėstė atsakydamas į jam pateiktus klausimus.

Ruošiantis radijo prakalboms, tenka sekti visą spaudą, net ir iš okupuotos tėvynės. Reikia skaityti daug knygų. Reikia turėti pokalbių su visais turistais ir iš abiejų pusių - iš tenai atvykstančių ir mūsiškių, tenai nuvykstančių. Ir trumpam pranešimui reikia skaityti tiek, kad dvi-tris dienas laiko praleidi, kad būtų galima kalbėti apie penkias minutes, geriausiu atveju dukart - dešimt minučių.

Paruošus rankraštį, įkalbėta juosta siunčiama New Yorkan, iš ten per Muencheną radijo bangomis į erdvę. Okupuotoje Lietuvoje ji kiek trukdoma, bet girdima. Laidos kartojamos kelis kartus. Klausantieji dažnu atveju jas užsirašo į juostas. Juostos vienų perduodamos kitiems, taip jos plinta.

Juostų įrašai necenzūruojami, tačiau pats rankraščio įkalbėtojas turi jausti nepaprastą atsargumą bei atsakomybę, kad iš šiapus geležinės uždangos nebūtų pakenkta tenai, anapus. Reikia jausti, kurios temos aktualios nelaisvėje besi klausantiems, nes jos skiriamos ne išeivijai, bet jiems. Vaivos rykštėje tilpo pirmasis šimtas prakalbų, jos tęsinys apims antrąjį šimtą. Jų paskelbimas atskira knyga yra išimtinis atvejis ir išsiderėta privilegija, kad mūsų išeivija patirtų, kas Laisvės radijo lietuviškai kalbama į tėvynę. Kitos tautybės tos privilegijos dar neturi. O radijo bangos, iš siųstuvų kreipiamos į rytus, šiame krašte nepagaunamos.

Baigus atsakymus į klausimus, iš juostų buvo išklausyti du penkminutiniai pokalbiai, jau transliuoti, kurie tilps Vaivos rykštės tęsiny. Čia auditorija suprato, kaip įtikinamai atremiami okupanto prasimanymai apie kolchozininkų gerovę, kada net ir ten išleistose poezijos ir prozos knygose padėtis vaizduojama diametraliai priešingai. Gausūs plojimai palydėjo juostų pabaigą.

Ilgoka eilutė susidarė belaukiant, kol knygą nusipirkę gavo autoriaus autografą. Knygų išpirko tiek, kiek rengėjai buvo jų pasirūpinę.

Baigdamas programą, po kurios sekė kuklios vaišės ir jaukus pabendravimas, Juozas Stempužis šiltais žodžiais padėkojo visiems, kurie bet kuo prisidėjo prie šio pobūvio surengimo talkos, ypač Dirvos redaktoriui, kurio informacija buvo priemonė Clevelando visuomenei pasiekti, kada radijo programos priverstos sutrumpėti ir suretėti.

Šia proga gal būtų pravartu pastebėti, kd Bronys Raila ištisus dešimtmečius neramiai ieškojo būdų ir kelių, kaip geriau išjudinti išeiviją ir padėti kenčiantiems tėvynėje. Radijo žurnalistikoje jis bus bene radęs juos kaip tiksliausiai paveikiančius. Čia jam linkime neribotos ištvermės - ne šimtais, bet tūkstančiais skaičiuojamų rykščių skersai ir išilgai okupanto statytiniams ir jų talkininkams. Daugiau tokių vaivos knygų, kurių jie pavergtoje Tėvynėje ne tik neleidžia, bet ir į ją neįsileidžia.

Dalis publikos su Br. ir D. Railais.

J. Garlos nuotr.

Susirinkusieji gieda Ilgiausių metų Br. ir D. Railams.

J. Garlos nuotr.

Register to vote at any AmeriTrust office.

Take advantage of your American freedom by preparing now to vote in the November election. Register at any AmeriTrust office before October 2.

For your information these offices also have demonstrator models of the new punch-card voting units which will be used in the upcoming election.

AmeriTrust

Member FDIC

Pasisekęs lietuvių gydytojų suvažiavimas

Dr. Juozas Kriaučiūnas

Rugsėjo 5-6 dienomis Chicagoje, Continental Plaza viešbučio patalpose, vyko Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas Tai jau 13-tasis toks suvažiavimas nuo sąjungos įsikūrimo, įvykstąs kas antri metai. Suvažiavimui vadovavo sąjungos pirm. dr. D. Giedraitis, padedamas dr. A. Ruibienės - vicepirm. ir dr. J. Daugirdo - sekr bei dr. A. Lipskienės - vykd. sekr.

Viešas suvažiavimo atidarymas, kuriame dalyvavo ir garbingų svečių, kaip pav.: Lietuvos konsulė Chicagoje J. Daužvardienė, vyskupas V. Brizgys, Pasaulio LB pirm. V. Kamantas, Amerikos LB pirm V. Kutkus, Vliko pirm. dr. K. Bobelis ir kt. - pradėtas dr. P. Sutkaus, Illinois Lietuvių Gydytojų draugijos pirm., kaip suvažiavimo rengimo šeimininko. Pradžios maldą sukalbėjo vysk. V. Brizgys. Amerikos ir Lietuvos himnus giedojo solistė Audronė Gaižiūnienė, akomp. muz. A. Vasaičio, pritariant susirinkusiems.

Trumpą atidaromąją kalbą pasakė Pasaulio LIetuvių Gydytojų sąjungos pirm. dr. Giedraitis, pasidžiaugdamas organizacine, visuomenine gydytojų veikla ir ragindamas gydytojus ir toliau veikti Lietuvos laisvei atgauti ir tobulintis profesijoje. Tik Lietuvos gen. konsulei Daužvardienei leista sveikinti suvažiavimo dalyvius ir svečius žodžiu. Ji gydytojams paslinkėjo našaus darbo pavergtos tėvynės laisvei atgauti ir sekmės profesijoje. Kiti sveikinimai, kaip pav. Lietuvos laisvinimo ir kultūrinių organizacijų, kai kurių institucijų ir asmenų buvo sekr. dr. Daugirdo tik perskaityti.

Labai įdomią ir aktualią paskaitą 'Lietuvių tautos heroika ir tragedija' - skaitė Bronys Raila. Paskaitoje iškėlė, kad istorijoje minimi mūsų kunigaikščiai ir aukštuomenė reiškėsi heroiškai ir turėjo aštrius kardus, bet tautiniai nebuvo stiprūs, tai pamažu ir Lietuva sunyko ir tauta sumažėjo. Mūsų čia, ir lietuvių pavergtoje tėvynėje, uždavinys - išgelbėti bent tiek, kiek tos tautos liko. Tam reikia ugdyti ir išlaikyti lietuavišką tautinę savigarbą ir pagal ją reikštis ir veikti.

PASITARIMAI VISUOMENINIAIS REIKALAIS

Pirmą suvažiavimo dieną, prieš ir po iškilmingo suvažiavimo atidarymo, vyko diskusijų sesijos, dalyviams pasidainus į dvi grupes. Pirmojoje buvo pasisakyta apie jaunuosius gydytojus ir sąjungos ateitį. Grupės moderatorius - dr. J. Daugirdas. Antrojoje, gausesnėje dalyviais grupėje, moderuojant dr. T. Kisieliui, pasisakyta: 'Kokie galimi ryšiai su okupuotos Lietuvos gydytojais'. Abu moderatoriai jauni gydytojai.

Pirmosios grupės diskusijų išvados: 1. Reikia, kad lietuvių gydytojų draugijos ir sąjunga išsilaikytų ir į ją įeitų jauni gydytojai, vietoje retėjančių vyresniųjų; 2. Jaunus gydytojus ten pritraukti kvietimu, asmeniniu kontaktu, aukšto lygio mokslinėmis programomis ir organizuotomis po ilsio-pramogų dienomis, kur turėtų būti padiskutuoti tautiniai, politiniai reikalai, taip pat moksliniai, ypač lietuvių gydytojų darytų darbų ir tyrimų, pasiekimai.

Antros grupės diskusijų išvados: 1. Asmeniniai palaikyti kuo glaudžiausius ryšius sú Lietuvos gydytojais, taip pat ir čia lankančiaisiais, bet ne su jų organizacijomis, nes jos priverstinai komunistinės. Čia nekurti jokiųorganizacijų tokiems ryšiams plėsti; 2. Kiek galima, padėti lietuviam gydytojams tėvynėje mediciniška literatūra, instrumentais, vaistais ir ekonomiškai; 3. Nedrausti išeivijos gydytojams ir studentams vykti į Lietuvos universitetus studijų reikalais, tik atkreipti jų dėmesį, kad jie ten stengtųsi matyti kasdienį žmonių gyvenimą, kuris priešingas 'žemės rojaus' propagandai; 4. Pasiūlyti suvažiavimui rezoliucijas: a. Smerkiančias Sovietų Sąjungą už priverstinį rezistentų 'gydymą' psichiatrinėse ligoninėse; b. Skatinti gydytojus čia ir Lietuvoje ryškinti alkoholizmo žalą; ir c. visur įtaigoti lietuvius auginti gausias šeimas, nes nuo to priklauso lietuvių tautos ateitis.

Dr. L. Seibutis parodė keliolika skaidrių iš Lietuvos, kurioje jis lankėsi moksliniais reikalais. Skaidrės daugumai su žadino nostalginius prisiminimus.

MOKSLINĖ PROGRAMA

Antroji suvažiavimo diena pradėta pamaldomis Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Pamokslo metu, kun. A. Kezys iškėlė kolektyvo reikšmę ko nors siekiant. Po pamaldų, prie Nepriklausomybės paminklo Jaunimo Centro sodelyje, padėtas vainikas pagerbti mirusiems ir žuvusiem gydytojams bei kitiems lietuviams už Lietuvos laisvę. Vainiką padėjo gyd. sąjungos pirm. dr. D. Giedraitis - jis tarė ir trumpą žodį - ir dr. A. Ruibienė.

Tos dienos popietę užėmė įdomi mokslinė programa. Be žinomų amerikiečių gydytojų - dr. Gannon ir dr. Dajani - mokslinėmis žiniomis pasidalino ir lietuviai gydytojai: dr. A. Vanagūnas, dr. Rasa Šilėnas, dr. V. Šaulys, dr. T. Kisielius, dr. L. Bekeris ir dr. K. Ambrozaitis. Visi jie, o ir diskusijose dalyvaujantieji, palietė daug įvairių mediciniškų problemų.

(Bus daugiau)

Pasaulio Lietuvių Gydytojų S-gos ir ALGS pirmininkai: (vidury) dr. J. Valaitis, naujai išrinktasis 1981-83 m., dešinėj — dr. D. Giedraitis (1979-81 m.), kairėj — dr. J. Pacevičius 1977-1979 m.). P. Malėtos nuotr.

NAUJOS KNYGOS

• **Marija Aukštaitė, ANT MARIŲ KRAŠTO.** Romanas. Pagrindinė mintis: meilė, auka, tragedija ir kova, herojiškumas ir humaniškumas, Lietuvos istorinis duelis. Viršelį piešė J. A. Navikevičius. Kalba peržiūrėjo Č. Senkevičius. Išleido A. F. Navikevičius. 408 psl. Kaina 10 dol.

• **Mantas Aukštuolis. SENAPILIS.** Lietuvių tautos didvyrio būtis. Viršelis ir iliustracijos Vl. Vaitiekūno. 138 psl. Knyga gaunama pas platintojus ir autorių: M. Aukštuolis, 4 Elizabeth Ave., Springdale, Ct. 06907.

Įspūdingai išleista Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidyklos knyga, gausiai iliustruota "Lietuviai Sibire", kurią redagavo Juozas Prunskis. Iliustravo Jonas Strungys. Didelio formato, kietais viršeliais, 216 psl. Kaina 20 dol. Knygoje pateikiami keliolikos gyvais išlikusiųjų liudijimai apie kruvinas kančias Sibire. Daug nuotraukų. Gaunama pas platintojus ar leidykloje: Lithuanian Library Press, Inc. 3001 W. 59th St., Chicago, Ill. 60629.

Atvykę į Chicagą, būtinai pasinaudokite proga

PUIKIAUSIUS KAILIUS

Chicagoje rasite pas vienintelį lietuvį kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

A new manufacturing facility engaged in heavy metal machining & fabricating has ground floor opportunities for:

MAINTENANCE MECHANICS
with experience on
BORING MILLS, DRILL PRESSES, OVERHEAD CRANES, NC MACHINES & OTHER FACETS OF INDUSTRIAL MAINTENANCE. Some electrical experience.

MAINTENANCE HELPER
Some mechanical experience.

Excellent working climate, pay and group insurance benefits. If you would like immediate employment in a modern new facility, qualified persons apply at

MARLEY

1314 W. BELT NORTH, HOUSTON, TX.
OR CALL 713-467-7248 FOR APPT.

(27-38)

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

LANKĖSI KULTŪRININKAI

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos suruoštame studijų savaitgalyje (IX. 5) paskaitą skaitė rašytojas-poetas garbės filisteris Stasys Santvaras iš Bostono. Ta proga ALT S-gos pirm. Vaclovas Mažeika, Vincentinos ir Jono Jurkūnų sodyboje, Michigano ežero pakrantėje, Beverly Shores, Ind., turėjo pasitarimą kultūriniais ir spaudos reikalais.

Rugsėjo 8 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje, įvyko susitikimas su žinomu visuomenininku ir L.Ž. S-gos garbės nariu Broniu Raila. Bronys Raila atvyko į Chicagą PL gydytojų s-gos valdybos kviečiamas, dalyvavo suvažiavime ir rugsėjo 5 d. skaitė paskaitą.

Pasikalbėjimams vadovavo ALTS pirm. Vaclovas Mažeika. Buvo paliesti aktualieji lietuvių gyvenimo ir spaudos reikalai. Dalyvavo gražus būrelis visuomeniniu ir kultūriniu gyvenimu besidominčių asmenų. Susitikimai ir pasikalbėjimai vispusiškai buvo naudingi. Reikėtų išnaudoti proga dažniau susitikti su toliau gyvenančiais rašto žmonėmis.

SKAIDRĖS APIE RAUDONĄJĄ KINIJĄ

Jaunimo Centro rudens seonzo atidarymas ir vakaronė įvyko š. m. rugsėjo 11 d. kavinėje. Vakaronę ruošė Jaunimo Centro moterų klubo valdyba, o ją pravedė pirm. S. Endrijonienė.

Vakaronė buvo skirta susipažinti su Raudonosios Kinijos dabartiniu gyvenimu. Apie Kinijos gyvenimą, santvarką ir žmones supažindino Irena Kriaučeliūnienė, apkeliavusi didžiuosius miestus ir kolektyvinius ūkius kartu su veterinarijos gydytojų ekskursija. Kruopščiai paruoštame įvadiniame žodyje, supažindino su kiniečių darbo ir gyvenimo sąlygomis, susisiekimo priemonėmis, darbo įrankiais ir t.t. Pagrindinė kiniečių susisiekimo priemonė yra dviratis, rečiau sunkvežimis. Autobusai skiriami daugiausiai turistiniams tikslams. Susisiekimui ir transportui labai svarbūs geležinkeliai ir vandens keliai (kanalai ir upės). Butai maži, žmonės gyvena susispaudę, apranga uniforminė — pilka. Kolchozus sudaro 18-20 tūkstančių šeimų (80-90 tūkstančių galvų). Auginama maisto produktai ir gaminami smulkesnieji pramonės gaminiai. Gamybos būdai ir įrankiai yra labai primityvūs.

Dirbama pamažu neskubant, nes ir atlyginama už laiką, o ne už atliktą darbą. Švara ir sanitarinės priemonės labai menkos.

Po puikiai paruošto įvado, parodė Kinijos gyvenimo vaizdus skaidrėse, paaiškindama gyvu žodžiu.

Žmonių prisirinko pusėtinai daug, nors buvo šiltas vakaras ir geras įvadas į savaitgalį.

Dėkodami Irenai Kriaučeliūnienei už supažindinimą su didžiojo milžino — bilijono žmonių gyvenimu, tikimės, kad vakaronė bus kur nors pakartota, kad ir kiti galėtų išgirsti ir pamatyti.

Klubo narės visus pavaišino.

ATEINA PREZIDENTO ANTANO SMETONOS FILMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės s-gos Chicagos skyriaus valdyba, pirmininkaujama Jono Jurkūno, ruošiasi prezidento Antano Smetonos filmą rodyti Chicagos lietuvių visuomenei. Filmo premjera įvyks š. m. spalio 25 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Visuomenė kviečiama tą sekmadienio popietę skirti susipažinimui su filmu "Prezidentas Antanas Smetona".

Rugsėjo 2 d. žurnalistas Bronys Raila susitiko grupę tautinės veiklos asmenų LT namuose nuoširdžiai išsišnekėti. Nuotraukoje iš kairės pirmoje eilėje: Konstancija Puzinienė, Daneta Railienė, ALT S-gos pirm. Vaclovas Mažeika, Bronys Raila ir Bronius Kasakaitis. Stovi: Juozas Andrašiūnas, Jonas Grigaitis, Juozas Jurevičius, Jonas Vedegys, Juozas Graužinis, Mečys Valiukėnas, inž. Jonas Jurkūnas, Teodoras Blinstrubas, Mečys Šimkus, A. Juodvalkis, P. Vėbra ir Tadas Jurcys. V. A. Račkausko nuotr.

• **Korp! Neo-Lithuania** Chicagos padalinio metinė sueiga įvyks š. m. lapkričio 1 d. (sekmadienį) Lietuvių Tautiniuose Namuose. Darbotvarkėje valdybos apyskaitiniai pranešimai, naujų organų rinkimai ir junjorų kėlimas į senjorus.

Korporacijos metinė šventė bus švenčiama š. m. lapkričio 7 d. Programoje: pamaldos tėvų jėzuitų koplyčioje, žuvusiųjų pagerbimas, mirusių korporantų kapų lankymas. Vakare, Liet. Taut. Namuose pakeltiesiems senjorams spalvų uždėjimas, vakarienė ir šokiai, grojant Vyčio orkestrui.

• **Lietuvių Tautiniai Namai** švenčia įsikūrimo dešimtmetį. Minėjimas įvyks š. m. spalio 10 d. savoje pastogėje. Linksmą ir nuotaikingą programą ruošia aktorė Zita Visockienė ir Vladas Vijeikis. Visi kviečiami dalyvauti.

• **Lietuvių Fondo rudens vajaus vakarienė** įvyks š. m. lapkričio mėn. 7 d. Oak Lawn Tower Inn pokylių salėje. Programą išpildys jauna solistė trečios kartos lietuvaitė Marytė Bizinkauskaitė iš Brocktono Mass. Šokiams gros neolituanų orkestras, vadovaujamas Algio Modesto.

Naujai įstoję į Lietuvių Fondą ar papildę turimus įnašus 200 dol., gauna vieną bilietą nemokamai. Visi kviečiami dalyvauti ir didinti įnašus.

• **LB Marquette Parko apylinkė** š. m. spalio 3 d. 7 val. vak. Lietuvių Tautiniuose Namuose ruošia nuotaikingą susitikimą su muziko Balio Pakšto šeima. Programą atliks B. Pakštas su savo atžalynu ir reikiama talka.

A. VANAGAICIO KŪRYBOS KONCERTAS

Seniausia lietuvių radijo valandėlė MARGUTIS, įsteigta muziko Antano Vanagaičio, švenčia penkiasdešimtuosius veiklos metus.

Šiai sukakčiai prisiminti, dabartinis Margučio vedėjas Petras Petrutis, suplanavo visą eilę renginių, iš kurių vienas skiriamas specialiai kompozitoriaus Antano Vanagaičio kūrybai atžymėti.

Margučio ruošiamas Vanagaičio kūrinių koncertas įvyks š.m. rugsėjo 27 d. 3 val. p.p. Jaunimo Centre, Chicagoje. Programą išpildys Toronto mišrus choras 'Volungė', vadovaujamas dalios Viskontienės; solistai - Algirdas Brazis, Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė, Marija Linkevičiūtė ir Jonas Vaznelis. Akomponuos muzikai - Darius Lapinskas ir Paulius Vytas.

Į šį koncertą bilietus prašoma įsigyti iš anksto Vaznelių prekyboje, Gift International. Mūsų gausus dalyvavimas ne tik parems Margučio dabartinę veiklą, bet taip pat bus pagerbtas ir steigėjas, kompozitorius Antanas Vanagaitis. Dalyvaukime.

• **Rima Lizdenytė-Sell**, iš profesijos mokytoja, modeliuos Putnamo seselių rėmėjų madų parodoje spalio 4 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

Toronto mišrus choras Volungė, vadovaujamas Dalios Viskontienės, išpildys Margučio steigėjo, kompozitoriaus Antano Vanagaičio kūrinius. Koncertas įvyksta š. m. rugsėjo 27 d. 3 val. p. p. Jaunimo Centre, Chicagoje. A. Burdžiaus nuotr.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

STEEL & PIPE PRODUCTION

Erlanger Tubular Works, Tulsa, Oklahoma has openings available for the following positions:

PLANT MANAGER

Of API Tubular threading, upsetting and heat treating facility. Individual must have specific experience in
- Scheduling of production.
- Co-ordination among the different manufacturing operations.
- Manufacturing equipment involved in heat treatment, threading and upsetting of carbon and alloy oil country tubular goods.
- Oversight of production departments.
- Receive visiting customers.

MANAGER OF QUALITY CONTROL

Desired individual must have experience in
- Inspection of API Tubulars, which have been heat treated, threaded and coupled.
- Co-ordination with independent production departments.
- Oversight of individual quality inspectors.
- Resolution of customers' quality claims.

MAINTENANCE SUPERVISOR

Oil Country Tubular Goods Heat Treating Line. Must be capable of establishing a total maintenance program for furnaces, associated mechanical and electrical equipment, sizing mill, straighteners and NDT Facility Greenfield Site.

Unique potential for career growth with excellent salary and fringe benefits at our superior Southwestern Location. Please send resume and salary requirements in strict confidence to:

Mr. Arthur Koening, President

ERLANGER COMPANY, INC.
1 Bridge Plaza-North
Fort Lee, NJ 07024
201-947-7300

LEE C. MOORE, CORPORATION

Needs for steady work
Must have shop experienced
structural layers out
Structural fitters

STEADY WORK FOR QUALIFIED MEN AND FRINGE BENEFITS

Visit Plant
4201 Grand Ave., Neville Island
Pittsburgh, Pa. 15225
or phone 1-412-331-4700 for interview

A secure place to work
Equal Opportunity Employer

(34-40)

SEWING MECHANIC/ GENERAL MAINTENANCE

Must have prior experience as mechanic for a 100 machine plant manufacturing all types of blouses, pants, and skirts. Excellent salary and relocation. Call 304-265-1700 or write:

George A. Soros
GRAFTON APPAREL MANUFACTURING CO.
Riverside Drive
Grafton, West Virginia 26354

DATA PROCESSING PROFESSIONALS

Holland, Michigan

As a leading manufacturer of office interior systems, Haworth is experiencing dramatic growth in an industry that is also expanding very rapidly. The result of this growth is reflected in the recent conversion to an IBM 4341 System in an MVS-IMS Environment.
Opportunities: Current openings include SYSTEMS ANALYST and Programmer-Analysts positions to assist in designing and developing key finance, marketing and sales applications. These are new positions created to support increasing sales volume.
Qualified candidates will be degreed professionals or individuals who have equivalent skills and have demonstrated good communication skills, project leadership skills, and motivation to keep projects moving with minimum supervision.
We offer a competitive salary schedule and benefits package that includes a liberal relocation plan plus the opportunity to join a rapidly expanding and progressive M.I.S. Department. We invite you to send your resume, with salary requirement, to:

Human Resources Department

HAWORTH
One Haworth Center, Holland, MI 49423

Equal Opportunity Employer

HAWORTH

Toronto 'Aitvaro' Clevelande belaukiant

Šeštadienį, š. m. spalio mėn. 3 d., 7:30 val. vak. DMNP parapijos salėje Toronto teatras "Aitvaras", vadovaujamas režisierės Aldonos Dargytės-Byszkievicz suvaidins Juozo Grušo 4 veiksmų dramą "Tėvas ir sūnus". Torontiečių teatrą pakvietė ir globoja LB Ohio apygardos valdyba. Už tai ji nusipelno didelį ačiū, nes Clevelando lietuviai teatro spektaklių visados labai laukia.

Šis "Aitvaro" spektaklis yra išskirtinas ir dėl kitų priežasčių:

1. Rašytojas-dramaturgas Juozas Grušas yra vienas iš iškiliausių lietuvių grožinės literatūros asmenybių, laimėjęs keletą premijų. Gi jo romanas "Karjeristai", vaizduojąs idealizmo ir karjerizmo kovą nepriklausomoje Lietuvoje yra vienas iš geriausių veikalų mūsų moderniojo romano istorijoje. Apie jo dramą "Tėvas ir sūnus" Lietuvių Enciklopedija (7 tomas 536 psl.) taip rašo: "Drama yra sceniška, dialogai sklandūs ir gyvi, vaidmenų charakteriai psichologiškai pagrįsti, veikalo kompozicija puikiai apmesta, dramoje apstu įtampos ir vykusių situacijų". 1942-43 metais šį dramos veikalą vaidino Lietuvos Valstybinis teatras Kaune.

2. Toronto teatras "Aitvaras" yra pajėgus meninis vienetas. Režisierės Aldonos vadovaujamas jis jau pastatė aštuonius veikalus per aštuonius metus. Režisierė Aldona Kanados daugiakultūriniame pasirodyme laimėjo pirmą žymenį už geriausiai suvaidintą rolę, o Stepas Ramanauskas taip pat laimėjo pirmą vietą už ūkininko rolę "Tėvo ir sūnaus" spektaklyje. Šią premiją 1980 metais jam paskyrė Penktasis teatro festivalis Chicagoje.

3. Torontiškiai menininkai, savo teatrui pasirinkdami "Aitvaro" vardą taip sako: "Lietuvių pasakose aitvaras vaizduojamas kaip laisvas, nuo niekeno nepriklausomas sutvėrimas, kuris vieniems auksą ir turtus neša, o kitiems ugnį ir nuostolius. Kadangi lietuviams išeivijoje brangiausias turtas yra lietuvių kalba, tai mes, vietoje žėrinčių, pasakose minimų, auksinukų stengiamės paberti kitokį auksą — lietuvišką žodį".

Virš minėtu pareiškimu Toronto lietuviai scenos darbuotojai labai vaizdžiai apibūdino mūsų teatro reikšmę ir svarbą išeivijos lietuvių gyvenime. Teatro pasirodymų clevelandiečiai lietuviai visados išsiilgę laukia. Turėjome kadaise savą ir dar labai gerą teatro grupę. Deja nei jos atgaivinti, nei kitų sumegzti niekaip nesiseka, nors pastangų tuo klausimu, girdžiu, buvo dedama gana nemažai. Atrodo niekaip negalima prisikalbinti režisieriaus.

Tad su nekantrumu ir ilgesiu lauksime scenoje svečių iš Toronto, iš anksto jiems dėkingi už ilgas laisvalaikio valandas, pašvęstas tobulinant lietuviško žodžio ištarimą ir išgyvenimą, kad jis, anot aitvariečių, auksinukais žėrėdamas mus nukeltų į Lietuvos kaimą, kur vyks Tėvo ir sūnaus drama, taip vaizdžiai ir psichologiniai įtikinamai sukurta mūsų įžymaus dramaturgo Juozo Grušo.

Bilietus spektaklin prašoma kuo skubiau užsisakyti pas LB Ohio Apygardos iždininką Kazį Žiedonį, tel. 944-8058. (ab)

NEOLITUANŲ ŠVENTĖ

Spalio 10 dieną, šeštadienį, 7:30 val. vakare Lietuvių Namų salėj įvyks Korp. Neo-Lithuania 59 metų sukaktuvinė šventė - balius. Meninę programą atliks pianistas filisteris Antanas Smetona. Šokiams gros Korporacijos Neo-Lithuania orkestras, vadovauja m a s Algio Modesto. Šilta vakarienė su gėrimais asmeniui $17.50.

OPPORTUNITY FOR
PROFESSIONAL HELP
to work & live in a small Congenial Hospital & Community
REGISTERED NURSE
RADIOLOGY TECHNOLOGIST ARRT
LABORATORY TECHNOLIGIST MT
PHYSICAL THERAPIST RPT
OR BOARD ELIGIBLE
Salary commensurate with experience & ability. 90 bed hospital N. E. Okla: 45 miles from Tulsa Send resume or contact CHARLEEN HOLBERT,
GRAND VALLEY HOSPITAL
P. O. Box 278, Pryor, OKLA. 74361
(918) 825-1600, Ext. 352. EOE/M/F
(32-38)

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED NURSES
To work and live in a small Congenial community and a fully accredited 36 bed Rural Hospital situated in a lovely Farming Valley, 3000 elevation. Mild Yena Round climate. Winter sports in adjacent mtn range. Xlnt schools thru Jr. college.

STAFF NURSES
MEDICAL/SURGICAL
NURSES & OR NURSES
HEAD NURSES
&
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

Good starting salary. Liberal personnel Policies.

APPLY CALL OR WRITE TO:
DIRECTOR OF NURSES
MT. GRAHAM COMMUNITY HOSPITAL
1600 20TH AVE.
SAFFORD, ARIZONA 85546
602-428-1171
(36-39)

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST. **EUCLID, OHIO 44119**
PHONE: 486-2530

CERTIFIED REAL ESTATE CRA RESIDENTIAL APPRAISERS

RITA MATAS
ĮSTAIGOS
ADMINISTRATORĖ

Bendradarbiai:
DALIA ŠIRVAITIS
ANTANAS KALVAITIS
ALGIS MATAS
TONI LINDEN
DALIA KASULAITIS
PETRAS MATAS
RAY SABALIAUSKAS
PATRICIA A. SAJOVEC
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

PILNATEISĖ NEKILNOJAMOJO TURTO ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:
CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitė į **Ritą Matienę**, pilnateisę namų įvertintoją.

REALTOR MLS

501 EAST 185 ST.
EUCLID, OHIO 44119
PHONE: 486-2530

MEMBER HOME RELOCATION SERVICE, INC.

amber studios, inc.
505 East 185 Street;
Euclid, Ohio 44119
Tel. 531-3500

Pas mus rasite didelį pasirinkimą meno išdirbinių (keramikos ir skulptūros), žinomų menininkų paveikslų, foto darbų, meno reikmenų ir gintaro papuošalų. Didelis paveikslų ir foto rėmų pasirinkimas ir jų įrėmavimas, bus atliktas pagal jūsų pageidavimus.

Audimo pamokos su Brone Kasperavičiene nuo rugsėjo 30 d. trečiadieniais vakarais pradedantiems ir pažengusiems. Registracija vyksta dabar.

Studija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12-6 val. vak., antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 12-9 val. vak. šeštadeniais nuo 10-6 val. val. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

Together we ARE doing it.

Promises Made...Promises Kept!
Re-Elect Mayor George V. Voinovich

Fire Department

The Promise
- 164 Additional Firemen
- All Closed Fire Stations Reopened
- Improved Arson Protection

The Record
- 189 New Firemen Hired
- Fire Department Now at Full Strength
- Fire Prevention Bureau Reorganized with 8 Additional Positions
- $30,000 Arson Investigation Van to be Delivered by October, 1981.

Street Resurfacing

The Promise
- 50 Miles of Resurfacing in Non-Block Grant Areas Over Three Year Period

The Record
- Over 15 Miles to be Completed by End of 1981 Season
- 75 Separate Streets Resurfaced in Areas Not Eligible for Federal Funding (non-Block Grant areas)
- All Wards Receiving Resurfacing in 1981

Police Department

The Promise
- 290 Additional Patrolmen
- 400 Police Radios
- 400 New Police Cars

The Record
- 135 Police Graduated from Police Academy and Assigned to Basic Patrol
- 70 Police Cadets to Start Training in August with Graduation in October, 1981
- 90 Police Officers Transferred from Administrative Positions to Basic Patrol
- 58 New Patrol Cars on the Streets
- 140 New Cars Ordered This Fall
- 70% of Police Force Assigned to Districts . . . the Highest Ratio in History
- 300 Police Radios on Order with 100 Already Delivered

Emergency Medical Services (EMS)

The Promise
- Increase Total Responses
- Reduce Response Time
- 3 New EMS Units

The Record
- 4 New EMS Units
- 3 New and 2 Remounted Ambulances
- 57 New Emergency Medical Technicians Fully Trained

Voinovich for Mayor Committee, Sally Furlich, Sec'y
18709 Kewanee Ave., Cleveland, OH 44119

GRAŽUS ABITURIENTŲ PAGERBIMO VAKARAS CLEVELANDE

Sekmadienį, š.m. rugsėjo 13 d., Clevelando Lietuvių Namuose įvyko abiturientų pristatymo balius. Šiuos, viduriniąsias mokyklas baigusių mokinių pagerbimus, jau tryliktą kartą rengia Lietuvių Bendruomenės Ohio Apygardos valdyba. Šimet gimnazijas baigusių Clevelande buvo suregistruota 15 asmenų, bet pagerbimo iškilmėse tegalėjo dalyvauti tik 9 - jų tarpe Indrė Ardytė iš Erie, Pa.

Šventę atidarė Apygardos pirm. Juozas Mikonis, trumpu žodžiu apibūdinęs jos reikšmę. Toliau programą vesti perdavė valdybos narei jaunimo reikalams Mirgai Bankaitytei. Pastaroji išskirtinai gražia tarsena ir taisyklinga lietuvių kalba pristatė solenizantus. Iš Mirgos taiklaus ir nuotaikingo abiturientų charkterizavimo paaiškėjo, kad jų tarpe daug šaunaus ir talentingo jaunimo, su gerais, ar net labai gerais pažymiai baigusių vidurinę mokyklą.

Dalimi jų gražaus talento galėjome tuoj pat pasidžiaugti, nes jie atliko trumpą, bet turiningą programą. Meninėje programoje pirmoji pasirodė Lina Palubinskaitė, paskaitydama kelis savo kūrybos eilėraščius. Taip, savo kūrybos eilėraščius! Gyvenant Lietuvoje šis atvejis nebūtų taip nuostabus, nes gimnazijoje dažnokas mėgino eilėraščius kurti. Deja, išeivijoje tokių talentų labai nebedaug tepasirodo. Linos kūryboje jautėsi geras žodžio suvaldymas ir puikus nuotaikos perdavimas. Tą vaizdžiai liudija kad ir sekantis Linos poezijos posmas:

'Saulė leidžiasi pasislėpus
Vakarų medžiuose
Ir nuskilę oranžinės atskalos
Kybo rudens šakose.
Saulė gula,
Vakaruose diena ir medžiai
dyla.
Vakaras'

Toliau pasirodė Audra Gedrytė, pianinu paskambinusi Mozarto 'Totorių maršą'. Iš gausių plojimų buvo aiškiai matyti, kad Audra puikiai atliko savo 'debiutą'.

Pabaigai abiturientės, vadovaujamos Mirgos Bankaitytės, padainavo tris iš vasaros stovyklų atsivežtas dainas.

Clevelando apylinkės pirm. J. Malskis kiekvienam abiturientui įteikė po A. Kairio 'Po Damoklo Kardu' romaną, o Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos direktorė V. Bučmienė prasmingu žodžiu palydėjo jaunuosius absolventus 'Laimės ieškoti'. Abiturientų tėvų vardu kalbėjo J. Ardys, o abiturientų - Lina Žiedonytė. Šokiams gorojo nuotaikingas R. Strimaičio orkestras.

Svečių nebuvo daug, bet atsilankiusieji gražiai pasilinksmino, dėkodami Apygardos valdybai už puikiai suruoštą vakarą. Gaila, kad svečių tarpe nesimatė jaunimo, o juk per paskutinius 13-ką metų vien iš buvusių abiturientų galėjo pasidaryti gražus būrys svečių. Tikėkime, kad kitais metais jų atsiras. Juk tai graži ir prasminga šventė, jau tradicija pasidariusi. Šios šventės formoje galėtų gražiai ben drauti kelios mūsų kartos, nes tai juk lietuviško prieauglioderliaus šventė, kuri turėtų rūpėti ne vien rengėjams ir abiturientų tėvams, bet ir visai lietuvių visuomenei. Tokią intenciją mes, šios tradicijos įkūrėjai ir puoselėtojai, ir turėjome. Nelengva buvo ją prigydyti. Prie abiturientų šventės išpopuliarinimo labai daug prisidėjo Dirva, mielai spausdindama jų nuotraukas ir aprašymus.

Džiugu, kad ši tradicija ne tik Clevelande, bet jau ir kituose miestuose yra palaikoma. Gausiau joje dalyvaudami ne tik pagerbtume jaunimą, bet taip pat parodytume, kad lietuvių visuomenė jų laukia įsijungiant į mūsų visuomeninį gyvenimą. (ab)

Dalis abiturientų dalyvavusių jiems suruoštame pagerbime. Iš kairės pirmoje eilėje: V. Banionytė, I. Ardytė, S. Bankaitytė, A. Gedrytė ir L. Palubinskaitė. Antroje eilėje: L. Žiedonytė, R. Kižys, L. Vyšnionis ir R. von Kiparski. J. Garlos nuotr.

IMMEDIATE OPENING FOR
REGISTERED X-RAY TECHNICIAN
in a modern well equipped acute care 100 bed JCAH approved hospital. Work and live in small congenial community & hospital. Salary commensurate with experience and ability liberal personnel policies. Apply call or write to: Personnel WILBARGER GENERAL HOSPITAL, 920 Hillcrest Dr., Vernon, Texas 76384, 817-552-9351. E.O.E. (30-39)

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.
LARGE MACHINE SHOP — Has immediate opening for machinists on 1st & 2nd shift. Must have at least 5 yrs. exper. Capable of reading blueprints, operating Boring Mills (vertical & horizontal), milling machines & lathes (large & small). Job shop work, not production. Top wages & benefits. Excellent future & job security with fast growing company. Qualified persons only apply at:
BESCO, INC.
2525 W. EDGEWOOD AVE.
JACKSONVILLE, FLA. 32209
Equal Opportunity Employer
(36-42)

Procesija Šv. Jurgio šventovės sodelyje prie Dievo Motinos grotos. J. Garlos nuotr.

PATRIA prekybos namuose, 794 East 185th St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų produktų, lietuviškos juodos duonos. Dovanų skyriuje didelis pasirinkimas spalvoto ir balto kristalo. Taip pat rasite gintaro, medžio drožinių, audinių ir kt. Kreipkitės pas H. Kripavičių, tel.: 216-531-6720.

THE HOSPITAL FOR SICK CHILDREN
provides specialty care for infants, children and adolescents. Full and part time positions available for RN's, PT's, OT's and Speech Pathologists. Call or send resume to: THE HOSPITAL FOR SICK CHILDREN, Personnel Dept., 1731 Bunker Hill Rd., N. E., Washington, D. C. 20017 ((202) 832-4400. (36-42)

ATGAIVINAMOS TRADICIJOS

Rugsėjo 13 diena buvo eilinis, saulėtas vėlyvos vasaros sekmadienis. Į seną, istorišką Šv. Jurgio šventovę sugūžėjo maldininkai, o Ryto Babicko vadovaujamas choras susirinko savo pirmajam poatostoginiam giedojimui. Kun. Juozas Bacevičius savo trumpame pamoksle pabrėžė tos dienos reikšmę - Šiluvos Dievo Motinos pagerbimo šventę, drauge su mūsų tautos švente, kurios savo rugsėjo 8 data sutampa. Taip pat maldininkams buvo pranešta, kad pamaldoms baigiantis įvyks procesija, kurioje visi maldininkai prašomi dalyvauti. Turiu prisipažinti, kad buvome nustebinti, tuo labiau, kad moterims buvo dalinami gvazdikų žiedai, padabinti gražiai perrištais trispalviais kaspinais.

Jaunieji bažnyčios tarnai, nešini kryžiumi ir smilkalais, vedė monstranciją nešantį kunigą. Choras, sekdamas eiseną giedojo A. Mikulskio kompoziciją 'Nenuženk nuo akmens, o Marija', giesmę, specialiai dedikuotą Šiluvos Dievo Motinai. Išėjome į parapijos kiemą. Priekyje moterys ir mergaitės nešė gėles, o vasarinis vėjelis lengvai sklaidė smilkalų dūmus. Jaunieji 'klapčiukai' buvo reikiamai susikaupę ir savotiškai nusiteikę, neįprastos procesijos paveikti. Pasiekus darželį, pusračiu sustojom ties grota-koplytėle, kurią iš tikro taip retai teaplankome. Gražiai prižiūrėta grota, apsupta dekoratyviniais augalais ir gėlėmis, paskendusi saulės spinduliuose, smilkalų dūmuose, visus nuteikė iškilmingai ir sentimentaliai. Atsakinėjome Dievo Motinos litaniją, o netoliese gatvės judėjimo garsai išryškino mūsų egzistencijos tragizmą dviejų pasaulių sankryžoje. Kažkur triukšmą kėlė motociklas, bet tas triukšmas toli gražu nedarkė nuotaikos, tik ją ryškino. Visų maldininkų veiduose atsispindėjo savotiška ramybė. Sugiedojus paskutinę lotynišką palaiminimo giesmę, choras pradėjo tradicinę 'Marija, Marija', kuri suskambėjo kitaip, negu įprastu šablono tonu. Maldininkų akis traukė dvi milžiniškos plaštakės, tai sustodamos ties Dievo Motinos statulos kojomis, tai pasinerdamos į gėles.

Baigiantis ceremonijai, moterys ir mergaitės į grotą padė jo baltus gvazdikus, aprištus trispalviais kaspinais.

Grįžome į šventovę susikaupę, kažką prisiminę. O tie, kurie prisiminti nieko negalėjo, jau augę ar gimę toli nuo savo tėvų žemės, juto mus visus rišanti senų tradicijų saitą. Nereikėjo nei įmantrių žodžių nei įmantrių ceremonijų. To sekmadienio senovinės procesijos paprastume suspindėjo senųjų tradicijų giliai paslėptas deimantas.

Teko patirti, kad prie parapijos tarybos sudaryta liturginė komisija procesiją suplanavo, o jai pirmą mintį davė dabartinis Šv. Jurgio parapijos administratorius kun. Juozas Bacevičius. Reikia tikėtis, kad ir toliau senoji mūsų parapija ras priemonių mūsų lietuviškoms-religinėms tradicijoms palaikyti ir jas atgaivinti. Patirtis rodo, kad paprastume, kalbančiame į žmogaus dvasią be ypatingų dirbtinų priemonių, glūdi vertybių ieškojimo gilioji esmė.

Gera yra ieškoti naujų priemonių lietuviškai liturgijai paįvairinti, bet dar svarbiau yra neprarasti tradicinės, kuri lieka mūsų ryšiu su praeitimi ir tuo, kas mums yra įauklėta ir brangu.

A. Balašaitienė

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
For 340 bed general hospital to work and live in small congenial community
REGISTERED MEDICAL TECHNOLOGISTS ASCP
Immediate openings in most areas. Salary commensurate with experience & ability. Also
REGISTERED NURSES
For all services and all shifts. Good starting salary plus shift differential. Apply call or write to Personnel Director
606-329-2133
KING'S DAUGHTERS' HOSPITAL
P. O. Box 151
Ashland, Ky. 41101
An Equal Opportunity Employer
(35-41)

KORP! NEO-LITHUANIA MALONIAI KVIEČIA VISUS DALYVAUTI

KORP! 50 METŲ SUKAKTUVINĖJE ŠVENTĖJE-BALIUJE

šeštadienį, spalio 10 dieną, 7:30 val. vakare,
CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE.

Meninę programą atliks pianistas Antanas Smetona. Šokiams gros Neolituanų orkestras iš Chicagos, vadovaujamas Algio Modesto.

Šilta vakarienė su gėrimais asmeniui 15 dolerių. Bilietus ir stalus iš anksto galima užsisakyti pas šiuos asmenis: Eugeniją Maslauskienę — 692-1921, Birutę Smetonienę — 371-4675, Vytautą Staškų — 467-2756.

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS
Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
$ 100,000.00
NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS ČEKIŲ SĄSKAITĄ
Operacijos atliekamos be jokio mokesčio
Už įnašus mokame 5¼% palūkanų
PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS
Superior Savings
Pagrindinis skyrius
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio
Telefonas: 481-3008
DARBO VALANDOS:
Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00, šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.
FSLIC

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į
LATVIAN ROOFING
Cleveland telef. (216) 521-2182
DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.
...TINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

• **Prof. dr. Romualdas Kašuba,** Cleveland State University mechaninės inž. departamento vedėjas, dalyvavo Japonijoje suruoštose tarptautinėse svarstybose apie pavaras ir transmisijas. Rugpiūčio 30 — rugsėjo 3 d. d. vadovavo akustikos sesijai ir skaitė dvi paskaitas.

• **Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė** įvyks ateinantį sekmadienį, rugsėjo 27 d., 1 val. p. p. ant Erie ežero kranto ties Landseer Rd., į šiaurę nuo Lake Shore Blvd.

Bus tiekiami šilti pietūs, taip pat bus muzika ir loterija.

Kuopos valdyba maloniai kviečia atsilankyti į paskutinį šios vasaros parengimą gamtoje.

• **Lithuanian Civic Club** rugsėjo 28 d. 7:30 val. vak. Lietuvių Namuose ruošia vakarienę, į kurią atsilankys apskrities kontrolierius Matthew J. Hatchadorian ir Clevelando meras George V. Voinovich. Norintieji vakarienėje dalyvauti prašomi pranešti J. Stempužiui tel. 623-7164.

• **Vincas Juodvalkis, sr.,** buvęs clevelandietis, dabar gyv. Yucaipa, Kalifornijoje, praeitą savaitę viešėjo Clevelande pas sūnų ir dukrą ir lankė senus pažįstamus.

• **Už a. a. Dr. Alfonsą Martų,** vienerių metų mirties sukakčiai paminėti, bus atnašaujamos Šv. Mišios rugsėjo 27 d. 10:30 val. šv. Jurgio bažnyčioje Clevelande. Mišias atnašaus kun. J. Bacevičius ir buvęs klebonas kun. B. Ivanauskas.

HOUSE FOR SALE

Open Sunday 1-4

18007 Nottingham Road off Lake Shore. Brick, six rooms, enclosed porch. Owner may help with financing.

George Knaus Realtor
481-9300

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

Šį šeštadienį, rugsėjo 26 d. 7 v.v.

Lietuvių Namų didžioje salėje įvyks skaučių veiklai paremti

Vasarą palydint BALIUS

Programą atliks Neringos tunto skautės. Gros STRIMAIČIO orkestras. Svečiai bus vaišinami gardžia vakariene.

Pobūvis-balius ruošiamas skaučių veiklai paremti.

Bilietus 15 dol. asmeniui arba stalus 10 asmenų galima užsisakyti pas **Daną Šiupinienę 481-1438** ir **Birutę Vedegienę 951-5011.**

Visi maloniai laukiami šiame pobūvyje.

NERINGOS TUNTO TĖVŲ KOMITETAS

Dirvos bendradarbis ir Vilties leidyklos išleistos knygos autorius Bronys Raila, viešėdamas Clevelande, aplankė Dirvą. Nuotraukoje iš kairės: Vilties draugijos pirm. dr. Danielius Degėsys, rašytojas Bronys Raila, Dirvos redaktorius Vytautas Gedgaudas, Vilties draugijos vicepirm. ir žurnalo Naujoji Viltis redaktorius Aleksas Laikūnas.

Čiurlioniečiai jaunavedžiai — Daina Motiejūnaitė ir Vidas Tatarūnas.

ČIURLIONIEČIŲ VESTUVĖS

Dainos Motiejūnaitės ir Vido Tatarūno vestuvės buvo lyg viso Clevelando jaunimo, ir ypatingai čiurlioniečių, bendra džiaugsmo šventė. Kitaip ir būti negalėjo, nes ne tik jaunavedžiai, bet ir jų tėvai yra Čiurlionio ansamblio nariai. Iš viso, vestuvių pokylyje buvo penki šimtai svečių.

Daina ir Vidas santuoką priėmė rugsėjo 5 dieną Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje. Juos prie altoriaus lydėjo devynios poros pajaunių, o pačiame priekyje - gėlių nešėja Kristina Motiejūnaitė ir vedybinių žiedų saugai Jonas ir Tomas Motiejūnai. Nuotakos veidas tviskėjo laimės šypsena, kai ji, eidama prie altoriaus, nešė rausvų rožių ir baltų gardenijų puokštę. Jos vainiką ir vestuvinės suknelės šydą puošė šimtas gintarėlių, kuriuos iš Lietuvos atvežė ir padovanojo jos senelis Pranas Šapalas.

Vestuvių pokylyje jaunavedžius pasitiko su duona, druska ir vynu tėvai - Nijolė ir Gytis Motiejūnai ir Roma ir Henrikas Tatarūnai. Pokylio vaišes sąmojingai ir sklandžiai vedė jaunosios pusseserė iš Chicagos Rasa Soliūnaitė. Dainomis linksmino Clevelando vyrų oktetas, o Rezginėlę nuotaikingai ir grakščiai šoko jaunavedžiai ir visas pulkas pajaunių.

Jaunavedys Vidas Tatarūnas 1982 metų pavasarį Clevelando valstybiniame universitete baigs kompiuterių analisto mokslą, nuotaka dirba miesto valdybos iždo departamente. Abu jaunieji aktyviai dalyvavo jaunimo ir sporto organizacijose, šoko ir dainavo Čiurlionio ansamblyje.

Laimės ir tvirto vedybinio gyvenimo

(jst)

• **OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitempia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.**

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

• **APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.**

HOUSE FOR SALE

HILLER AVE. off 185th. Neat, clean 3 bedroom Brick Colonial with formal dining, panelled recreation room, detached garage, lovely yard. Owner has bought, make offer. $48,900 G. Mishaga 381-9372.

McLEAN REALTY, INC.
382-3400

(35-39)

PROF. JUOZO ŽILEVIČIAUS 90 M. AMŽIAUS SUKAKTIES MINĖJIMAS

AKADEMIJA-KONCERTAS

įvyks š. m. spalio mėn. 18 d., sekmadienį, 4 val. p. p.

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS PARAPIJOS SALĖJE.

Meninėje dalyje ČIURLIONIO ansamblis išpildys prof. ŽILEVIČIAUS kūrinius.

Bilietų kainos $5.00, $4.00, jaunimui ir studentams $2.00.

Bilietus galima įsigyti pas **R. Butkų, tel. 732-8250, R. Tatarūnienę tel. 531-5924** ir prie įėjimo. Taip pat abiejose lietuvių parapijose po lietuviškų mišių sekmadieniais, spalio 11 ir 18 dienomis.

Clevelando ir apylinkės lietuviai esate maloniai kviečiami dalyvauti.

ČIURLIONIO ANSAMBLIS

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykit arba skambinkit mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU
251 THE OLD ARCADE
TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

DIRVA

• **Lietuvių Tautinių Namų** Chicagoje dešimtmetis. Šia proga šių namų salėje, kuri šią vasarą pagrindinai atnaujinta, rengiamas minėjimas - vakarienė. Vakarienėje kviečiami dalyvauti visi LTN nariais su šeimomis ir visi šių namų rėmėjai. Vakarienė 1981 m. spalio 10 d. 7:30 val. vak. (Salės iškilmingas atidarymas buvo 1971 m. spalio 16 d.). Vakarienės metu numatoma trumpa humoristinė programa. Įėjimas, vakarienė ir šokių muzika asmeniui — $12.50. Iš anksto registruotis telefonais: pas Visockius — 737-1697 arba pas Modestus — 471-0881.

• **Dr. Kazys Ėringis**, ekologijos mokslininkas, neseniai pasitraukęs iš okupuotos Lietuvos, kalbėjo BALF surengtoje spaudos konferencijoje rugs. 9 d., BALFo Centro patalpose, Chicagoj.

Lino Meilaus nuotr.

• **Dr. Birutė ir Bronius Kasakaičiai**, gyv. Chicagoje, atnaujindami prenumeratą, pridėjo auką Dirvai 18 dol. Ačiū.

• **Ambrozė ir Sofija Žatkai**, gyv. Redondo Beach, Calif., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 15 dol. Ačiū.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

DIRECTOR OF NURSING SERVICE

Full-time, salaried position is available in 200-bed, Intermediate Care Facility. Currently licensed R. N. (Ohio) having supervisory experience and knowledge of Ohio L-T care Standards is required.

Also

REGISTERED NURSES

OR

LPN's with Pharmacology

FOR 3-11 SHIFT.

Good starting salary. Liberal Policies and fringe benefits.

APPLY CALL OR WRITE TO

PERSONNEL DIRECTOR

MOUNT ALVERNA HOME, INC.

6765 STATE ROAD

PARMA, OHIO 44134

(216) 843-7800

An Equal Opportunity Employer

(37-39)

WANTED JOURNEYMEN

ALL AROUND MACHINIST

Must have job shop experience. Be able to set up work from blue prints & close tolerance.

Up to $12.50 per hour, plus overtime for experienced men. Paid vacation; profit sharing, air condition shop.

APPLY CALL OR WRITE to:

ESCO INC.

5407 GLENMONT

HOUSTON, TEXAS 77081

713-666-3951

Equal Opportunity Employer

(33-39)

ĮSPŪDŽIAI IŠ EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖS

Jau eilė metų skaitomir girdim palankias nuomones apie Lietuviškųjų Studijų Savaites, ruošiamas Europos lietuvių įvairiuose kraštuose. Nutariau šiais metais asmeniškai patirti kas yra ir kuo pasižymi šie kultūriniai įvykiai.

Neapsirikau. 28-toji Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė rugp. 2-9 dienomis - tai vienas iš gražiausių įspūdžių iš mano kelionės Europoje. Vieta rūpestingai parinkta, Prancūzijoj, 40 km. nuo Paryžiaus, Chantilly-Gouvieux miestely, romantiškoj, didelio parko apsuptoj pily 'Chateau de Montvillargenne'. Kambariai daugumoj moderniški, patogūs.

Suvažiavo nemažas būrys tautiečių, iš daugumos laisvos Europos kraštų, keli svečiai ir viešnios iš JAV ir keli svečiai net iš tolimos Australijos. Nuo taika nuo pat pirmo susipažinimo vakaro, pravesto su sąmojum kun. Petrošiaus iš Paryžiaus, buvo puiki. Susitiko seni draugai, nuolatiniai Savaičių dalyiai, kiti atnaujimo pažintis, o atvykę pirmą kartą pasijuto visų kitų šiltai priimti. Programa buvo aukšto intelektualinio lygio, įvairi, rūpestingai parinkta. Jautėsi rengėjų pastangos patenkinti įvairių dalyvių skonį ir interesus.

Pragramą sudarė sekančios paskaitos: dr. A. Geručio (Švecarija) 'Pašnekesys apie Lietuvos bičiulius Prancūzijoje'; E. Gaputytės (D. Britanija) 'Jaunieji Lietuvos dailininkai'; V. Natkevičiaus (Vokietija) 'Dr. Jono Griniaus literatūrinė kritika'; K. Keblio (JAV) 'Sposininkai šermenyse: Baranauskas ir Šaltenis'; K. Jokubyno (Vokietija) 'Pastabos apie politinių kalinių gyvenimą Sovietų Sąjungoje' (K. Jokūbynas praleido septyniolika metų kaipo politinis kalinys S. Sąjungoje); V. Kleizos (JAV) 'Kai kurios išeivijos gyvenimo apraiškos: žvilgsnis ateitin'; I. Kaplano (Olandija) 'Lietuvių ir žydų santykiai praeity ir dabarty'; A. Rubiko (Vokietija) 'Ar galėjo Dievas sukurti tokį, o ne kitokį pasaulį? Simtas metų nuo Teilhard de Chardin gimimo'; S. Sismano (Prancūzija) 'Lietuvos karaimų praeitis: legendos ir istorinė realybė'; R. Lampsatytė-Kollers (Vokietija) 'Lietuvių kompozitorių kūriniai styginiams instrumentams'; V. s. Vardžio (JAV) '1941 metų sukilimas istorinėje perspektyvoje'.

Didelio susidomėjimo sulaukė taip pat tuo laiku vykstančios parodos: Prancūzijos lietuvių menininkų (Bonites, P. Gailiaus, V. Kasiulio, Z. Mikšio ir A. Mončio) darbai; Lietuvos žemėlapiai ir graviūros (iš Petro Klimo rinkinio) ir foto paroda: 27-oji Europos lietuvių studijų savaitė Austrijoje 1980 metais.

Vienas iš gražiausių tos savaitės įvykių buvo dainininkės iš JAV, Laimos Stepaitienės arijų ir dainų rečitalis, kuriuo žavėjosi ne tik lietuviai, bet ir svečiai prancūzai. Tai aukšto lygio menininkė, gilinusi studijas Vokietijoj, Šveicarijoj ir Italijoj. Yptingą įspūdį paliko ir kadieninės pamaldos, mišios laikomos dalyvaujant visiems penkiems kunigams, reikšmingi pamokslai ir nepaprastai gražios giesmės, kurių melodija ir žodžiai dar ilgai skambės dalyvių širdyse. Savaitės kapelionas buvo kun. A. Saulaitis, S.J. iš Chicagos.

Buvo taip pat laiko ir progų aplankyti įdomias istorines apylinkes ir, žinoma, visad viliojantį Paryžių! Ypač gerai pavyko bendra išvyka, vadovaujama mūsų paryžietės Eglės Klimaitės-Fourier-Ruelle, kuri su įgimtu žavumu ir nuodugniu Prancūzijos pažinimu mus supažindino su miesto įžymybėmis. Vakarais, jaukioj pilies svetainėj, skambėjo lietuviškos dainos, juokai, pašnekėsiai ir įdomios diskusijos. Visad ir visur viešpatavo vienybė, šilti draugiški jausmai. Jautėmės kaip vienos didelės šeimos nariai. Aplamai reikia pripažinti, kad 28-oji Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitė praėjo dideliu pasisekimu. Entuziastingi dalyviai susitarė susitikti kitais metais D. Britanijoje, kur energinga lietuvių kolonija žada suruošti 29-tąją Savaitę. Reikia tikėtis, jog JAV lietuviai nepraleis tos puikios progos pabendrauti su Europos ir kitų kontinentų tautiečiais šiam reikšmingame kultūriniame įvykyje.

Baigiant norėčiau paminėti Organizacinį Komitetą, kurį sudarė paryžiečiai Ričardas Bačkis, Petras Klimas, Žiba Klimienė, prof. George Matore, Žibuntas Mikšys, kun. Jonas Petrošiuss ir Jonas Tomkus. Jie puikiai atliko nelengvą jiems pavestą užduotį. Ir jiems priklauso visų dalyvių ŠIRDINGAS AČIŪ!

Jadvyga Kuncaitienė

• **Dr. Tėv. Klemenso Žalalio** įžadų 45-ose metinėse ir besiartinančių 40-jų kunigystės metinių proga, pusbrolis Kazys su žmona Milda Zaliai (žalaliai) dviem metams užprenumeravo Dirvą. Sveikiname naują prenumeratorių.

Skaitykit ir platinkit

D I R V Ą

Pedagoginių lituanistikos kursų dėstytojui

A. A.

STASIUI BARZDUKUI

mirus, visus, kurie jam buvo savi, artimi ir brangūs šios žemės keliuose, nuoširdžiai užjaučiame

Kursų dėstytojai:

V. Kavaliūnas
M. Lenkauskienė
V. Mariūnas
Dr. D. Tamulionytė
A. Tamulionis
J. Žilionis

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Garbės pirmininkui ir JAV Lietuvių Bendruomenės ugdytojui

A. A.

STASIUI BARZDUKUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame dukrai AUŠRAI, sūnums ARVYDUI ir GYČIUI bei jų šeimoms, broliui KAZIUI, seserei KONSTANCIJAI, giminėms, draugams, pažįstamiem ir visai LIETUVIŲ TAUTAI.

Mes liūdime drauge su Jumis

JAV LB Krašto Valdyba

Mirė

A. A.

STASYS BARZDUKAS

Clevelande.

Buvo žymus pedagogas ir visuomenininkas. Lietuvoje ir Vokietijoje buvo mokytoju ir direktoriumi. Amerikoje buvo organizacijų vadovu, leidinių redaktoriumi, ar koautoriumi ir nenuilstamai dirbo spaudoje.

Jo mirtis yra didelė netektis lietuviams.

Gili užuojauta ŠEIMAI ir ARTIMIESIEMS ir broliui KAZIUI BARZDUKUI, Lietuvių Fondo iždininkui.

LIETUVIŲ FONDO VALDYBA
IR TARYBA

A. A.

EMILIJAI VĖGĖLIENEI

mirus, jos dukrą ALDONĄ DRASUTIENĘ, anūkę JOLANTĄ PECKIENĘ su šeima ir visus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Eleonora, Kazys Gaižučiai
Joana, Jonas Račilai
Danutė, Julius Stankai

Iškiliam Lituanistikos Instituto nariui, didžiai gerbiamam bendradarbiui ir bičiuliui

A. † A.

STASIUI BARZDUKUI mirus, visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

LITUANISTIKOS INSTITUTAS